

33 LET NAŠEGA GRADISA

Pred nekaj dnevi smo lahko prebrali v dnevnem časopisju, da smo delovna organizacija, ki sodi med 30 najuspešnejših delovnih organizacij v letu 1977. Za širši izbor primernih OZD za to analizo je bil kot osnovni kriterij ocene uspešnosti njihovega poslovanja upoštevan doseženi dohodek njihovih OZD, v primerjavi z doseženim na področju gospodarstva, ki mu pripadajo. Ožji izbor pa je bil napravljen na podlagi kazalcev, katere predvideva 140. člen zakona o združenem delu, dopolnjen s kazalci, ki jih je predpisal ZIS.

Uvrstitev med najuspešnejše nas veseli toliko bolj, ker smo ena izmed osmih OZD, ki se že drugo leto zapored pojavljamo med organizacijami z najugodnejšimi rezultati poslovanja. Kaj to pomeni? Ali res drži le tisto, da je lahko biti uspešen, če je le dovolj dela? Zavedamo se, da je tudi takih ljudi nekaj, ki uspeh tolmačijo le skozi očala zasedenosti z delom, sami pa vemo, da se s tako razlago ne moremo strinjati in da pot med najuspešnejše vodi skozi precej »sotesk«, ki jih premagujemo le in samo z dobrim gospodarjenjem. Uspeh kolektiva je v večini primerov odvisen le od uspešnosti in sposobnosti njegovih članov-delavcev, nikakor pa ne od zunanjih dejavnikov. Ob našem uspehu pa se moramo torej zavedati tudi tega, da po enaki poti hodi tudi neuspeh — tudi tega smo največkrat krivi kar sami. Zato se ob doseženih rezultatih v lanskem in letošnjem letu nikar ne uspavajmo.

Kako bomo uspostavili in obdržali stik z delavci v Amari

Na delovišču Amara v Iraku bo po sedanjih podatkih sodelovalo 12 TOZD Gradisa in delovna skupnost skupnih služb. Z ozirom na specifično sestavo zaposlenih in veliko oddaljenostjo od matične delovne organizacije bo na gradbišču nujno potrebno pristopiti k oblikovanju takih organov, ki bi po samoupravni plati zadovoljili naše samoupravne akte in omogočili delavcem tudi v tuji deželi samoupravo v zadevah s področja upravljanja v TOZD in OZD ter tudi o tistih, ki jih bodo morali urejevati na samem gradbišču.

Ob vsem tem je velikega pomena prav ustrezno obveščanje naših delavcev v Amari. Če bi hoteli na kratko opredeliti glavne oblike obveščanja na tem gradbišču, bi bilo najbolje, da se odločimo za dva načina:

- po samoupravni poti
- s standardnimi oblikami in načinom obveščanja

1. a)

Najbolj pomemben je vsekakor način obveščanja po samoupravnih poteh, ki je tudi vedno najbolj učinkovit; v prvi vrsti ne smemo prezreti

najvažnejše oblike, ki bo na gradbišču tudi najvišji nivo odločanja — delni zbor delavcev. O tem ne bi podrobneje razpravljali, saj ga poznamo iz naše prakse.

1. b)

Za obveščanje na samem gradbišču je v prvi vrsti zadolžen vodja gradbišča, oziroma direktor enote Amara. Kako bo obveščal delavce o tekoči problematiki na gradbišču, bo najbrž najbolj ustrezen način našel kar sam, v odvisnosti od tamkajšnjih razmer, prav gotovo pa se bi bilo za to plat obveščanja najlaže oprijeti sistema preko delovnih skupin, ki bodo prav gotovo oblikovane. To je tudi najbolj enostavna oblika za odločanje.

1. c)

Najbolj zapleteno bo vsekakor obveščanje na relaciji TOZD in OZD do gradbišča v Iraku in nazaj. Tu se težko opremo na poslovodne organe gradbišča, saj vemo, da je problematika tako široka po tematski plati in seveda tudi kvantitativno, da bi bilo neodgovorno naprtiti obveščanje o zadevah v 12 TOZD in še v OZD samo na dva ali tri ljudi, ki so že dovolj obremenjeni po službeni

plati. Zato smo menili, da je edini možni način za dobro potekanje informacij le preko organa, ki bo na gradbišču ustanovljen po sindikalni liniji. Sindikat namreč deluje na vseh področjih — gospodarjenje, delitev dohodka in OD, standard delavcev itd. Delegati oz. poverjeniki izvršnih odborov pa so že po funkciji odgovorni tudi za pravočasno obveščanje ljudi v svojih sindikalnih skupinah. Na gradbišču bo ustanovljen OOS in v Izvršnem odboru le-te bomo morali zbrati predstavnike čim več TOZD na delovišču. Amarska OOS bo prav tako dolžna kot vse ostale OOS v Gradisu, razpravljati o vseh zadevah, ki se tičejo problemov v OZD, zato ne bo težko poverjenikom doseči obveščenosti svojih sodelavcev o dogajanjih v Gradisu. Glede delovanja v TOZD in pretakanja informacij od tam pa je zopet najboljša oblika tista, ki bi vezala posamezne člane IO OOS Amara s svojim TOZD preko IO OOS TOZD in nujno seveda tudi preko tajništva samoupravnih organov. Če bodo v kateri izmed TOZD našli tudi drugačne poti pretakanja informacij, bo to le v njihovo dobro, saj je potrebno, da se delavci v Amari počutijo tudi daleč

od sedeža svoje TOZD kot samoupravljalci vsega, kar se dogaja v njihovih TOZD. Ob vsem tem pa ne smemo pozabiti na sodelovanje kadrovikov, kateri po svoji poklicni dolžnosti in značaju dela morajo držati stike z delavci, kjerkoli so že.

1. d)

V slučaju, da OOS v Amari še ne bi bila ustanovljena, se bi morali poslužiti naših informacijskih skupin, drugače pa mislim, da na delovišču, ki je teritorialno malo obsežno, niso potrebne.

2.

Sekundarne oblike obveščanja na gradbišču v Amari so primerne te-le:

a)

Časopisi: naš Gradisov vestnik, tudi Gradisova obvestila in ostali eventualni bilteni, časopis Delavska enotnost, mogoče še Komunistični dnevniki pa zaradi oddaljenosti ne bi veliko pripomogli k rednemu in ažurnemu obveščanju.

2. b)

Televizija: potrebno bi bilo nabaviti televizor, s katerim bi lahko na video-kasetah prenašali v Amaro vsa tista dogajanja, za katere je prav, da jih tudi zunaj naših meja spremljajo.

2. c)

Pri standardnih oblikah bi lahko omenili še prenos informacije preko filmov, vendar ob uporabi videokaset preko televizorjev ni aktualno.

Za standardne oblike informiranja bo potrebno najti seveda tudi način financiranja. Za časopise in video kasete bi bilo najbolje, da v svojih sredstvih planira konferenca sindikata v Gradisu tudi to postavko, saj bodo končno nekatere video kasete dalj časa aktualne in torej uporabne tudi še kasneje, pri nas doma v delovnih organizaciji. Za nabavo televizorja pa bo potrebno najti način financiranja iz fonda, ki najbrž obstaja za to gradbišče. Prav gotovo bo potrebno nabaviti marsikaj tudi za področje standarda in rekreacije v Amari in mirno bi lahko tja priključili tudi nabavo televizorja, tudi to je element standarda.

2. s)

Eden najpomembnejših stikov našimi delavci in prenosov informacij pa bodo tudi t.i. ustni časopisi. Na gradbišču naj bi na določeno časovno obdobje prihajali odgovorni ljudje iz TOZD, ki bi delavcem v Amari prinašali novice iz svojih TOZD in jim odgovarjali na ev vprašanja in nejasnosti, ki bi se pojavile na relacijah Amara-Gradis.

Čeprav so naši delavci na še tako oddaljenem gradbišču, jim je potrebno omogočiti pravilno obveščanje in odločanje o zadevah

PRIZADEVANJA ZA IZPOLNITEV PLANA IN S TEM VIŠJIH OSEBNIH DOHODKOV

Letos je bil zastoj v juliju in avgustu neznamen

Poročilo o osemmesečnem poslovanju smo lahko sestavili v prvih mesecih oktobra, ko je za nami že tritret leta. Bralci našega vestnika se bodo seznanili z osemmesečnimi

rezultati poslovanja šele v drugi polovici oktobra. Tako kasnimo skoraj za dva meseca, to je preveč za tekoče ukrepanje. Vendar pa je koristno, da se seznanimo z osnovnimi podatki, tembolj, ker nas podatki Gospodarske zbornice Slovenije uvrščajo med zelo uspešne kolektive v Sloveniji.

	I—VIII 77		GN 78		I—VIII 78		Indeksi	
	mio din	%	mio din	%	mio din	%	I—VIII 77	GN 78
Vrednost proizv.	2270	98	4245	94	3018	99	133	71
Vredn. last. pro.	1625	70	3269	73	2108	69	130	65
celotni prih.	2324	100	4503	100	3036	100	131	67
mater. stroški	1581	68	2914	65	2098	69	133	72
družb. proizv.	743	32	1589	35	938	31	126	59
amortiz. predpis.	45	2	84	2	56	2	125	67
dohodek	698	30	1505	33	882	29	126	59

Iz preglednice vidimo, da smo obračunali dobre tri milijarde vrednosti proizvodnje in celotnega prihodka, kar je nekaj čez 30 % več kot lani. Družbeni proizvod in dohodek, ki odražata našo uspešnost, pa sta se povečala za 26 %, torej manj, ker so se močneje povečali materialni stroški za 33 %.

Letos obračunavamo osemmesečno proizvodnjo z zadnjim avgustom, lani pa smo jo s 15. avgustom in je zategadelj obračunsko obdobje daljše za 6,7 %. Približno za toliko (7,6 %) se je povečalo število ur ob skoraj nespremenjenem številu zaposlenih — blizu 7400. Upoštevajoč še porast cen za skoraj 13 %, bi se morala povečati obseg in uspeh za 21 %. Zato kažejo vsi indeksi (v predzadnjem stolpcu) nad 121 realen porast.

Kar zadeva možnost uresničitve plana, bi morali doseči 62 % vrednosti, načrtovane z GN. Vidimo tedaj, da bomo načrtovani obseg 4,5 milijarde dinarjev prejkone presegli, medtem ko bomo načrtovani uspeh, to je dohodek v višini 1,5 milijarde dinarjev le stežka dosegli ob osemmesečni izpolnitvi plana z 59 %.

V zadnjih štirih mesecih bi morali obračunati vsak mesec dobrih 10 % ali 150 mio din dohodka. Samo v avgustu smo ga obračunali 139 mio din, osemmesečno poprečje pa znaša 110 mio din mesečno.

Delitev dohodka je gospodarna in skladna s planom

Sestavina	I—VIII 77		GN 78		I—VIII 78		Indeksi	
	mio din	%	mio din	%	mio din	%	I—VIII 77	GN 78
Dohodek	698	100	1505	100	882	100	126	59
obveznosti	215	31	407	27	237	27	110	58
čisti dohodek	483	69	1098	73	645	73	133	59
osebni doh.	363	52	744	49	438	50	120	59
ostanek doh.	120	17	354	24	207	23	173	59
amort. posp.	22		44		38		171	87

Zadnji stolpec iz preglednice razporeditve dohodka nam kaže preseñetljivo enakost v izpolnitvi načrtovanih vrednosti — 59 %. V kolikor bomo uspeli obračunati tudi dejan-

sko vsak mesec 150 mio din dohodka, potem bomo tudi dosegli planirane zneske in razmerja delitve.

Pričakujemo lahko — prvič po štirih letih — tudi počasnejšo rast ob-

veznosti (indeks 110) od porasta dohodka. Nedavno je skupščina znižala tudi prispevno stopnjo davka iz dohodka.

Pri porastu dohodka za 26 %, bi osebni dohodki lahko porasli za 23 %. Dejanski porast OD za 20 % kaže na naše možnosti, da lahko pospešeno urejamo nagrajevanje po rezultatih dela in s tem zvišujemo naše osebne dohodke.

Iz ostanka dohodka, ki je v primerjavi z lanskim letom močno porasel, izvajamo za družbene potrebe blizu polovice zneska. preostali znesek, ki ga bomo poleg rezerv namenili za lastne potrebe, nam skupaj z amortizacijo da vsoto blizu 200 mio din, kar bo komaj zadoščalo za eno-

stavno reprodukcijo in najnujnejše naložbe ter potrebe iz sklada skupne porabe. Za preostala manjkajoča sredstva bomo morali v večji meri kot doslej pridobiti posojila. Le-ta pa je možno dobiti predvsem ob izpolnjenem pogoju, da sredstva združujemo med našimi TOZD. **Vsak zase ne bo mogel doseči skornj ničesar, vsi skupaj pa zelo veliko!**

Produktivnost je v porastu, ekonomičnost pa se slabša

Najboljšo sliko o uspešnosti poslovanja dajo kazalniki.

Kazalnik	I—VIII 77		GN 78		I—VIII 78	
	I—VIII 77	GN 78	I—VIII 77	GN 78	I—VIII 77	GN 78
1. vredn. last. proizv. na efekt. uro — VLP/EU	189	226	230	122	102	
2. dohodek na pogojno uro — D/ph	38,15	44,76	42,54	112	95	
3. oseb. dohodki na pogojno uro — OD/ph	19,84	22,14	21,12	106	95	
4. delitev čistega dohodka	75:25	68:32	68:32			
5. celotni prihodek do porabljenih sredstev	1,43	1,50	1,41			

Prvi kazalnik kaže **produktivnost**, nominalno se je povečala za 22 %, z upoštevanjem cen pa **realno za visokih 8 %**! S tem smo že v avgustu presegli za 22 % načrtovano nivo produktivnosti za celo leto.

Drugi kazalnik — D/ph — je naš najpomembnejši kazalnik uspešnosti. Povečanje znaša 12 %, kar je sorazmerno malo, če vemo, da so se za toliko povečale samo cene. Doseganje plana z indeksom 95, kaže na normalen nivo doseganja plana v tem obdobju. Vendar je treba pri tem kazalniku, kakor tudi pri naslednjem, ki kaže nivo osebnih dohodkov, upoštevati povečanje pogojnih ur zaradi novega razvrščanja po PMS metodi. Poprečen kvalifikacijski količnik je znašal lani 1,86, letos pa 1,96 ali za 5 % več. Kvalifikacijska struktura se je realno zboljšala največ za 1—2 %, ostalo pa na račun dvomljivega (visokega) razvrščanja nekaterih delavcev v nekaterih enotah. Res pa je, da velika večina delavcev je razvrščena v ustrezne delokroge in s tem razrede,

sicer ne bi znašal sporen porast kvalifikacijskega količnika le 3—4 %. Če te odstotke prištejemo k kazalniku D/ph in OD/ph, potem dobimo njihovo realnejšo vrednost in porast.

Delitev čistega dohodka kaže, da smo namenili za osebne dohodke 68 %, za sklade pa 32 %, to je toliko, kot smo načrtovali oziroma za sklade več kot lani v enakem obdobju.

Po internih merilih samo še pet temeljnih organizacij prekoračuje nivo dovoljenih osebnih dohodkov, medtem ko imajo ostale enote pozitivno razliko v višini blizu 17 milijonov dinarjev. Na koncu nam kazalnik ekonomičnosti kaže poslabšanje le-te. Na en dinar stroškov, ki smo jih porabili, smo letos ustvarili 1,41 dinarja celotnega prihodka, lani pa 1,43 dinarja, medtem ko smo načrtovali 1,50 dinarjev. Zaradi poslabšanja ekonomičnosti je naraščanje uspešnosti počasnejše od naraščanja obsega del.

Nadaljevanje na 11. strani

Izvajanje družbenega plana SRS za obdobje 1976 do 1980 v letih 1976, 1977 in 1978

(NADALJEVANJE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE)

10. Osebnin in družbeni standard. To področje je eno tistih koder smo do sedaj dosegli najboljše rezultate, tako v materialnem kot tudi v vsebinskem pogledu. Sredstva za življenjski standard so se povečala po letni stopnji 3,7 %, v tem okviru osebna poraba za 4,5 %, materialni izdatki družbenega standarda pa za 6,6 %. Dinamično je bilo gibanje OD s povprečno realno stopnjo rasti 3 %. V strukturi osebne potrošnje se kažejo pozitivne spremembe, znižuje se delež izdatkov za hrano, povečuje pa delež za storitve in stanovanja, ter trajne potrošne dobrine. Pomembni premiki so vidni tudi na področju družbenega standarda: boljše reševanje problemov otroškega varstva in stanovanjskih vprašanj.

11. Regionalni razvoj v osnovah uresničuje planiranega, vendar z različno intenzivnostjo na posameznih območjih. V manj razvitih področjih je v zadnjih dveh letih družbeni proizvod naraščal hitreje od poprečja SRS, kar velja tudi za področje zaposlovanja. Ugodni premiki se kažejo tudi v gospodarskih investicijah, čeprav je pri tem čutiti še vedno premajhna dohodkovna povezanost (glavni viri naložb so bančni krediti).

12. Na področju splošne ljudske obrambe so bili izdelani predlogi novih temeljnih dokumentov obrambnega načrta republike. Varnostni položaj v republiki je stabilen, pri čemer se vse bolj uveljavlja družbena samozaščita.

13. V srednjeročnem planu je bila dana posebna pozornost področjem: energetike, vaftnega gospodarstva, prometne infrastrukture, kmetijstva, surovinske dejavnosti, strojegradnje, avtomobilske industrije in stanovanjske gradnje, torej področjem, ki so pred tem srednjeročnim obdobjem občutno stagnirala.

Od vseh teh dejavnosti še vedno zaostaja kmetijstvo, razvoj PTT infrastrukture, surovinska dejavnost, pri avtomobilski industriji ugotovimo veliko koncentracijo le v nekaj centrih, kar lahko postane omejitveni faktor (pomanjkanje delovne sile, prostorski problemi). V gradnji stanovanj pa lahko v naslednjih letih pričakujemo znižanje, predvsem zaradi pomanjkanja komunalno urejenih zemljišč.

?). Raziskovalna dejavnost kot prioriteta dejavnost v srednjeročnem planu SRS v obdobju

1976—80, je po dosedanjem sistemu vezana na gibanje dohodka, kar pa ni tako stabilna osnova za takšno združevanje sredstev. Še vedno pa je opaziti nezadosten delež te dejavnosti k dviganju produktivnosti dela.

15. Izobraževanje se ne uresničuje v celoti tako kot smo se s srednjeročnim planom dogovorili. Celodnevna šola in podaljšano bivanje še nista povsem zaživela, čeprav sta se v kratkem obdobju izkazala kot pomembna dejavnika pri izboljšanju uspešnosti osnovnega šolanja, v izravnanju socialnih razlik med učenci, pa tudi kot pomoč zaposlenim staršem pri vzgoji otrok.

Tudi preobrazba srednjega in visokega šolstva v usmerjeno izobraževanje poteka prepočasi. Zato je v pripravi Zakon o usmerjenem izobraževanju, ki naj bi pospešil podružbljanje tega področja.

16. Pomembne spremembe pa smo dosegli na področju zdravstvenega varstva: zmanjšuje se poraba zdravil, povečuje se intenziteta zdravljenja v bolnišnicah, ob sočasnem zmanjšanju oskrbovalnih dni. Izboljšano je tudi zdravstveno var-

stvo mater, otrok, mladine in borcev NOB.

17. Ugodnejši so materialni pogoji za razvoj splošnih socialnih zavodov glede na plan. Iznad predvidevanja se uresničuje tudi področje organiziranega otroškega varstva kljub temu in dodatnemu zbiranju sredstev za to področje s samopripevkom, pa potrebe še vedno presegajo možnosti.

18. Za področje kulture je značilno enotnejše povezovanje v slovenskem kulturnem prostoru. Pri tem ima pomembno vlogo kulturna skupnost Slovenije.

19. Sklep: Ugotovimo lahko: — občutno zaostajanje nekaterih kvalitativnih činiteljev družbenega plana: produktivnost dela, učinkovitost gospodarjenja, vključevanje v mednarodno menjavo.

— še vedno je opazno precejšnje neskladje med obsegom in strukturo investicijskih namer, neusklajenost planov OZD s sprejetimi obveznostmi iz dogovora o temeljih družbenega plana.

— določena odstopanja od predvidenih razmerij o delitvi družbenega proizvoda.

— še vedno preveč kasnimo pri izvajanju nekaterih pomembnih nalog iz dogovora o temeljih družbenega plana. Nekatere zakasnele naloge bo moč do konca srednjeročnega razdobja kljub vsemu uresničiti, druge pa bo potrebno prenesti na naslednje srednjeročno razdobje.

20. Prestoječe naloge. Izvršni svet predlaga, za nadaljno realizacijo srednjeročnega planskega obdobja, usmeriti ekonomsko politiko na: konkretno preobrazbo družbenoekonomskih odnosov, dosledno povezovanje vprašanj materialnega razvoja in razvoja samoupravnih odnosov, ter povezava obeh kategorij v neločljivo celoto, zagotoviti hitrejši rasti produktivnosti dela in dohodka, povečanje izvoza blaga in storitev, stabilizacija na vseh področjih, doslednejše izvajanje dogovorjenega usklajenega regionalnega razvoja.

Pri razporejanju dohodka naj bi težišče na oblikovanju kriterijev meril za ugotavljanje dejanske prispevka delavca pri ustvarjanju nove vrednosti, ki bodo tudi motivirale delavca k dvigu produktivnosti dela.

JANKO ŠTOKAR

Štipendisti — nenehna skrb Gradisovega centra za izobraževanje

V Gradisovem centru za izobraževanje posvečamo posebno pozornost štipendistom. Zavedamo se, da smo v pridobivanju novih, mladih strokovnih kadrov v veliki meri vezani na štipendiranje. Zato smo v letošnjem letu pridobili še 36 novih štipendistov. Tako ima danes Gradis že 159 štipendistov. Od tega jih je 20 v rednem delovnem razmerju.

Letošnje štipendiste smo poklicali konec avgusta na prvi sestanek. Na njem so bili tudi nekateri starši in delovodje. Po uvodnih besedah Lojzeta Cepuša, direktorja KSS, so bili štipendisti testirani z domino testom. Kasneje so podpisali še pogodbe in na koncu opisali svoje vtise s počitniške prakse, svoje velike in majhne želje, svoja bližnja in daljna pričakovanja ter nekatere izredne prošnje in potrebe. Vse te zapise

vestno in iskreno. Ugotovili smo, da za nekatere ni dovolj le to, da dobijo materialno pomoč od štipenditorja ampak si želijo še veliko tega. Eni si želijo sodelovanja med delovno organizacijo in štipendisti. Drugi spet predlagajo sodelovanje na relaciji štipendist — šola, tretji bi zopet radi sodelovanje z mladinci v podjetju. Največ je takih, ki bi radi spoznali zgodovino Gradisa, njegovo notranjo samoupravno organiziranost, modernizacijo in tehnologijo ter osvajanje modernih gradbenih metod.

HRVATIN MATIJA piše: »Zelo važna je seznanjenost bodočega delavca (sedaj dijaka) z delom v operativni ter splošno seznanjenostjo v podjetju.«

KLINAR JOŽE pravi: »Več kot denarna pomoč je sodelovanje po-

djetja kot štipenditorja s štipendistom. Udeležil bi se tudi raznih prijav davanj o delovanju in modernizaciji Gradisa, seveda pa tudi o zgodovini Gradisa, ki mora biti pestra in zanimiva.«

BREDA PIRŠ izjavlja tako: »Seveda pa bi bila rada obveščena vsem, kar se dogaja v uravnilih prostorih, na primer o poslovanju podjetja, o planih — tako dolgoročnih kot kratkoročnih.«

Takih in podobnih izjav je bilo veliko. Nekatere izjave naših štipendistov so zelo konstruktivne, druge spet lepo sestavljene, da so kar objavljene. Zato bi za konec letošnjim Gradisovim štipendistom zaželeli veliko učenega uspeha v školskem letu 1978-79. Vse skupaj bomo k sodelovanju na vseh področjih.

TOZD GRADNJE IZ LETOŠNJIH TEŽAV

TOZD »GRADNJE« Ptuj je v začetku leta oz. vse tja do vključno 7. meseca poslovala na meji rentabilnosti kljub temu, da imamo zadosti dela in smo 100 % angažirani. Vzroke neuspeha poznamo in jih tokrat ne bi ponavljali z namenom, da bi v zadnji tretjini leta popravili tisto, kar smo v začetku leta zamudili. Finančni pokazatelji se popravljajo sicer počasi, vendar zanesljivo tako, da bomo leto 1978 po vseh predvidevanjih zaključili po vnaprej postavljenih planskih predvidevanjih.

Osnovni pokazatelj je dohodek na pogojeno uro se iz meseca v mesec vztrajno popravlja. Možnosti so, da bi nam trend rasti dohodka omogočil še kakšen dinar osebnega dohodka iz naslova uspešnosti TOZD. OD ph je pri nas najnižji in nam do planiranega manjka še cca 15 %, s tem, da dvignemo dohodek za 5 %. Da bi dosegli takšen rezultat nam ne bi smelo povzročati težav če vemo, da imamo za približno ta znesek že opravljenih del, vendar še ne obračunanih (V. P. DOM GASILCEV, KONUS, AGROTRANSPORT).

Ob tem času smo angažirani na izgradnji stanovanj, hale IMP, Dolane, šola v Markovcih — objekti, ki so v zaključni fazi in nekaj manjših del. Za leto 1979 imamo že zagarantiranih del v višini 70 % in to stanovanja, prizidek bolnice, Cestno podjetje I. faza, strelišče TKS in infrastrukture pri stanovanjski izgradnji.

Za uresničitev srednjeročnega programa, to je preko leta 1980 se bomo že sedaj angažirali za pridobitev del pri izgradnji nove stanovanjske soseske za 4000 prebivalcev z pripadajočimi vzporednimi objekti. Nadalje smo v razgovorih pri pridobitvi del s Pleskarjem, Cestno podjetje II. faza. Perspektive so realne, samo na nas leži, da jih pravočasno izkoristimo v korist TOZD, kakor tudi naših osebnih dohodkov oz. standarda.

»GRADNJE« Ptuj so si pridobile renome na ptujskem območju, posebej še pri stanovanjski izgradnji, saj nam uspe končati dela pred rokom. Za dokončanje del I. faze stanovanjske izgradnje smo se zavezali, da bomo zadnji blok predali 4 mesece pred rokom, to je za občinski praznik 8. avgust 1980, kar je vsekakor lepa reklama oz. adut pri pridobitvi novih del predvsem pri gradnji nove soseske.

Investicijski program bomo le delno realizirali in to z izgradnjo na mestnega objekta mizarske delavnice za katerega nam je poslovna banka že odobrila sredstva. Z izgradnjo bomo pričeli v začetku novembra. Nerealizirane investicije program to je surovinska baza v Markovcih, ki je v interesu »Gradis« kakor tudi TOZD je še vnaprej del

investicijskega programa katerega bomo oz. načrtujemo, da ga bomo uresničili v letu 1979. Za izgradnjo nadomestnega objekta mizarske smo se zedinili, da bo vsak prispevek po eno delovno soboto s prostovoljnim delom pri rušenju starega skladišča, delavci mizarskega obrata pa so se odločili za 3 delovne sobote v korist izgradnje novega objekta.

Pri uresničevanju zastavljenih planskih nalog se srečujemo s problemi kot so kadri. Predvsem nam manjkajo tesarji, železokrivci, in zidarji. Prav posebej problemi so z vajenci. Saj kljub temu, da smo sodelovali pri usmerjenem izobraževanju po šolah v ptujski občini, nam ni uspelo dobiti zadostno število vajencev.

Nadalje še nas vedno pestijo izostanki iz dela, ki seknikakor nočejo znižati. Zadnje čase opazamo, da nam tudi na zborih oz. referendumih izostajajo rezultati, saj je vedno več delavcev, ki nasprotujejo bilo kakšnemu sporazumu oz. dogovoru in to bi bilo potrebno po tej plati raziskati vzroke nezainteresiranosti delavcev.

Nerešenih problemov je še ostalo nekaj, ki bi bili omembe vredni saj neposredno vplivajo na položaj TOZD, toda kot sem že omenil bi tokrat raje te probleme potisnili nekoliko na stran in bi se osredotočili na druge naloge, ki stojijo pred nami kot so: reorganizacija skladiščno nabavne službe in pa rekreacija.

V TOZD se že sedaj pripravljamo na organizacijske spremembe in to pri združitvi skladišč kakor tudi pri spremembah skladiščno nabavne službe in kalkulacij tako, da nas te spremembe ne bi našle nepripravljene ob koncu leta.

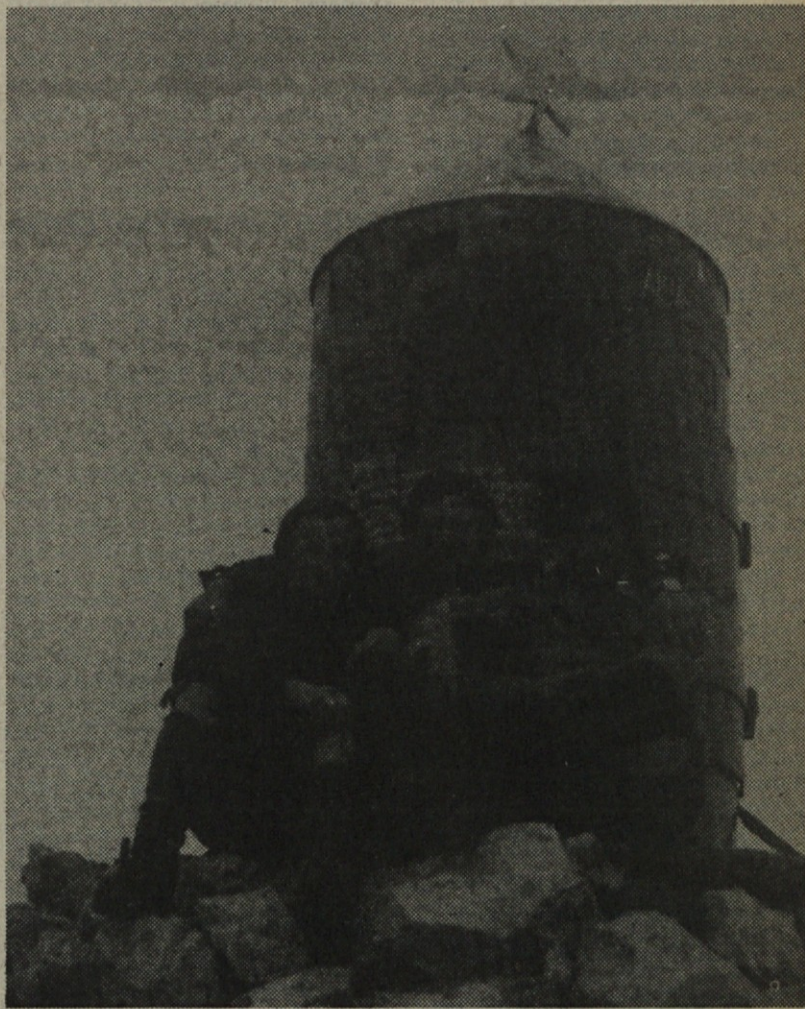
V drugi polovici smo tudi na področju rekreacije pokazali nekaj več aktivnosti. Posebej bi pozdravil naše žene in dekleta, ki so prebile led pri športnem udejstvovanju, saj so se ohrabile in formirale kegljaško ekipo, ki že redno trenira. Zaželeno

bi bilo, da bilo takšnih gest čim več, da bi se čim več delavcev vključilo v aktivno rekreacijo še posebej zato, ker so omogočeni pogoji. Zadnje čase so se aktivirali tudi balinarji. Z balinarji imajo delavci TOZD možnosti, da se aktivno vključijo v eno od sedmih panog ŠIG.

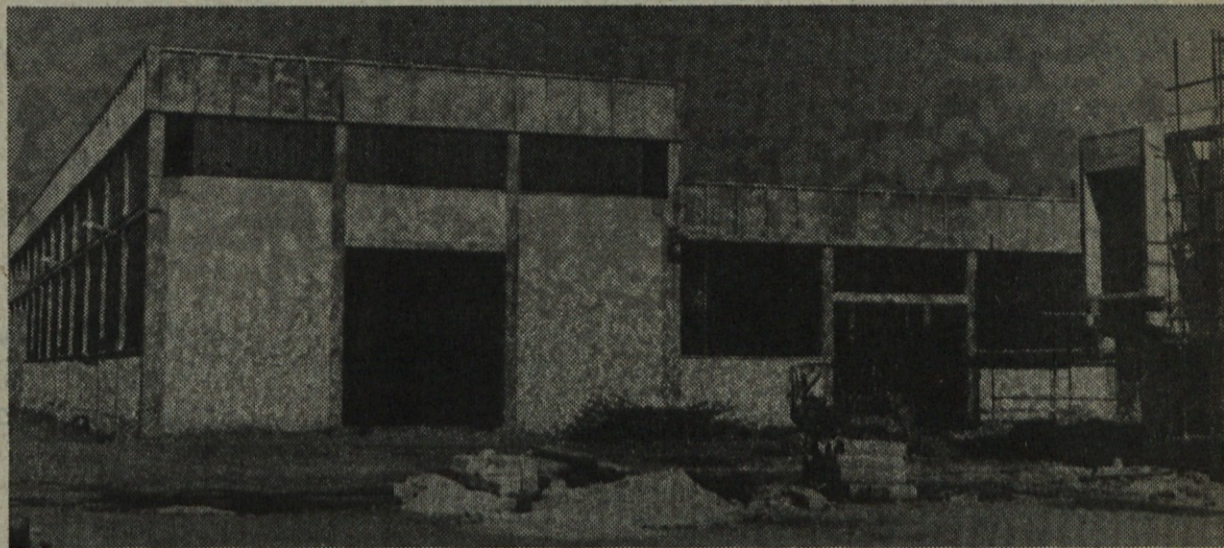
Ob zaključku bi dejal, da že rahel napredek pri poslovanju popravlja

vzdušje v TOZD, delavci so manj zagrenjeni in že misel na to, da je lahko jutri boljše jih pomirja. Naloga nas vseh je, da izkoristimo trenutno situacijo na tržišču, da iztržimo kar se nam ponuja za boljše počutje, kakor tudi osebni standard, saj ne smemo pozabiti, da pride za sedmimi debelimi leti sedem suhih let.

KORENJAK EMIL

Mizarji Štef, Janko in Ivan na vrhu Triglava ob 200-letnici

Proizvodni prostori IMP Ljubljana TOZD Elektrokovinar Ptuj

ČAS VELIKEGA KORAKA

Delavski svet je razpravljaj

Delavski svet podjetja je 24. avgusta obravnaval polletne rezultate poslovanja Gradisa in njenih temeljnih organizacij. Sklenil je, da se pojasniti v zvezi s poslovanjem za preteklo obdobje objavijo v rednih informacijskih sredstvih. Hkrati je DSP naročil, naj poslovodni organi na podlagi teh informacij predlagajo ustrezne ukrepe pri izvajanju poslovne politike, da se bodo dosegli uspešnejši rezultati, kjer so odstopanja.

Ce se vprašamo, kje je danes Gradis, potem lahko odgovorimo na dva načina:

1. Gradis je hkrati največji in najuspešnejši kolektiv gradbeništva. Tak odgovor lahko najdemo v zadnjih številkah gospodarskih časopisov kot sta Ekonomska politika ali Gospodarski vestnik.

2. Gradis mora še veliko postoriti, da bi se še bolj utrdil in usposobil ter dosegel boljše rezultate v času velikih sprememb tako na področju večanja obsega del, zlasti na podlagi razvojnega programa, kot na področju uvajanja dohodkovnih odnosov.

Smo pred postajo, ko se moramo odločiti, kako bomo obrnili kretnico in s tem določili smer naše nadaljnje poti.

Rezultati poslovanja letos so verna slika Gradisa v tem času. Zato lahko rečemo, da kaže izrabiti trenutek in na podlagi rezultatov — dobrih in slabih — uravnati poslovno politiko tako, da se bodo motnje v poslovanju kar se da zmanjšale.

Planiranje za vsakdanjo rabo

Nova vloga planiranja — od operativnih planov, prek letnih gospodarskih načrtov, do razvojnih planov oziroma dolgoročnih programov razvoja — zahteva tudi v Gradisu nove ukrepe, ponekod celo zelo nove, povezane z drugačno miselnostjo v naših glavah.

Plani se izvajajo ali uresničujejo tako, da ležijo v predalih in jih včasih pogledamo, nemalokrat celo samo takrat, ko nas kdo (iz občine) vpraša po njih; ali pa nas opozori, da je tekoče zasledovanje in uresničevanje planov zakonska obveznost in pravica delovnih ljudi — seveda na podlagi podatkov in ustreznega obveščanja.

V Gradisu se prav zdaj usmerjamo v tako imenovano **ciljno vodenje**. Bistvo takega upravljanja je v tem, da vnaprej določimo cilje, ki jih potem z vsemi možnimi sredstvi uresničujemo; namesto da improviziramo (na pamet, brez priprave) stresamo iz rokava zgolj z rutinskimi

posegi nemalokrat od danes do jutri (od včera do danes).

Zato bodo predvsem odgovorna samoupravna telesa, politične organizacije in strokovni delavci, predvsem v skupnih službah pospešili delo tako, dabo moč pri načrtovanju razvoja Gradisa že letos in potem vsako leto bolj upoštevati dohodkovne odnose.

Najprej bomo uredili odnose med skupnimi službami in TOZD, hkrati pa tudi med nekaterimi TOZD. Za večino Gradisovih temeljnih organizacij so najbolj pomembni odnosi med TOZD SPO in železokrivnica na eni strani ter gradbenimi enotami na drugi strani.

Veliko dela, velike težave

Trenutno imamo precej delovnih nalog z zelo kratkimi roki. Večina naših TOZD imajo zato polne roke dela — pa tudi težav — kar obvladujemo na različne načine: nadure, kooperanti, tudi privatniki, podajševanje (nneustrezno kratkih) rokov in podobno.

Za uspešnejše poslovanje pri povečanem obsegu del in za uresničitev planskih obveznosti, pri čemer ima prednost izpolnjevanje rokov, je (bo) treba uporabiti zlasti te ukrepe:

a) velika angažiranost na eni strani ter možnost hude zime na drugi strani zahteva zlasti od gradbenih enot takojšnjo pripravo ukrepov. Možnost letne prerazdelitve ur, ki bi se začela že v tej zimi, je treba obravnavati in sprejeti ukrepe politike delitve osebnih dohodkov v dobi skrajšanja delovnega časa. Kazalo bi se dogovoriti o možnosti enotnega reševanja (v GE) tega ukrepa;

b) uvedba dveh izmen pri delih z izjemno kratkim rokom — kar danes na Gradisovih gradbiščih ni več posebna redkost;

c) smotrna delitev dela s kooperanti s prednostjo za družbeni sektor;

č) posebej obdelana priprava dela z upoštevanjem operativnega planan in uporabo sodobnih materialov in tehnoloških postopkov.

Privatniki

Zaposlovanje delavcev iz zasebnega sektorja prerašča po obsegu v našo največjo TOZD. Hkrati pa se delež obratov Gradisa pri delih, ki jih opravljajo zasebniki, manjša. Upoštevajoč še nepravilnosti, ki spremljajo angažiranje zasebnikov — te so bile navedene v posebni analizi APS, v pismih družbenega pravobranilstva, zveze sindikatov, v akcijah inšpekcije, Gospodarske zbornice Slovenije kot tudi v navodilih splošne službe Gradisa — je treba ukrepati in sicer:

a) dokončati akcijo konference osnovnih organizacij sindikata Gradisa, odbora samoupravne delavske kontrole Gradisa in vodstva Gradisa začeto letos maja meseca z namenom podrobno pregledati dejanskostanje o angažiranosti zasebnega sektorja v vseh TOZD;

b) sprejeti ukrepe za zmanjšanje zaposlitve delavcev iz zasebnega sektorja v vseh tistih temeljnih organizacijah, ki imajo bodisi nadpoprečen delež ali nadpoprečen porast del zasebnikov;

c) službe podjetja pripravijo po posameznih področjih dela zasebnikov enotne pogoje in cene, ki naj se vskladijo tudi z drugimi organizacijami združenega dela.

Donosnost sredstev ali rentabilnost

Poslovna sredstva, zlasti obratna sredstva izkoriščamo v večjem številu TOZD tako, da je njihova donosnost (rentabilnost) zelo nizka. Na podlagi podatkov iz posebne analize APS o donosnosti uporabljenih sredstev, bodo gospodarsko-finančne službe TOZD s pomočjo služb Gradisa pripravile za svoje delavske svete predlog ukrepov za boljše izkoriščenost sredstev.

Osebnih dohodki — nizki in neenaki

Kar zadeva politiko nagrajevanja in nivoja osebnih dohodkov, ne moremo biti (povsem) zadovoljni. Predlaga se povišanje osebnih dohodkov na način kot je bil predložen v posebni analizi osebnih dohodkov APS za čas januar—junij 1978.

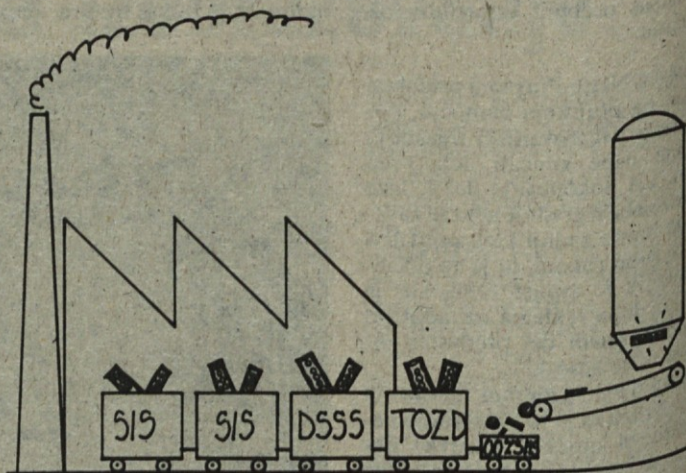
V navedeni analizi, kakor tudi v analizi OD za julij je dovolj podatkov, da lahko vsaka TOZD naravnata politiko in višino osebnih dohodkov po rezultatih dela.

Trenuten položaj je tak, da si radi očitamo zastoje pri izpopolnjevanju vrednotenju delo(krogov), skoraj nič pa ne storimo v nekaterih TOZD — da bi uvedli ali povečali delež normiranih del. Ne dolgo tega je nekdo rekel, da smo umetniki v iskanju dlak v jajcu — ne da bi jajce sploh razbili — kaj šele zaužili!

Ugotoviti iz zadnje analize, da naši osebni dohodki zaostajajo za našimi uspehi, moramo dodati, da za uspehe niso enako zaslužni vsi delavci — tudi na enakih delih ne. Pendar manj delavnih delavcev se ne znamo in še nečemo (povsod) enakomerno nagraditi. Uravnilovka še gospodari tudi v Gradisu. Tito je imel prav tudi za nas, ko je pred kratkim o tem govoril slovenskim političnim delavcem na Brdu pri Kranju.

Stane Uhan

VLAK ODHODOV

Uresničevanje določil zakona o združenem delu

Blíža se rok, ko je potrebno uskladi notranjo organizacijo v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih sistemih naše družbene samoupravne ureditve z ustavnimi določili in zlasti z določili Zakona o združenem delu.

Program, ki smo ga sestavili v začetku preteklega leta, nam je bil osnova za pripravo vseh predlogov notranjih organizacijskih sprememb in uskladitve internih aktov, da se bo uresničevalo neposredno odločanje delavcev v združenem delu tako, kot je to bilo tudi načrtano v vseh osnovnih dokumentih naše družbene politične stvarnosti. Veliko dela smo že opravili. Naš družbeno politični sistem in posamezna področja družbenega dela in življenja urejajo ustave federacije in socialističnih republik. Na njihovih temeljih urejajo dalje posamezna področja zakonov, družbeni dogovori in samoupravni sporazumi. Predvsem zakoni, družbeni dogovori in samoupravni sporazumi. Predvsem so to področja o osnovah družbenega planiranja, o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka. Dalje pa tudi zakoni, ki urejajo področje ekonomskih odnosov s tujino in druga obširna zakonodaja.

Zustavo in zakonom o združenem delu so dane samoupravne pravice obveznosti in odgovornosti delavcem, da sami odločamo in urejamo svoje notranje razmere v svojih samoupravnih aktih. Dokaz velike aktivnosti v tem pogledu so tudi številni samoupravni akti, od samoupravnih sporazumov, statutov temeljnih organizacij in delovne organizacije, do internih pravilnikov in poslovnikov, ki želijo in tudi svojo željo uresničujejo, da si sami urejamo svoje medsebojne razmere in pogoje za ustvarjanje in pridobivanje dohodka in večanje lastnega in družbenega standarda. Pri tem moramo poznati in obvladovati zakonitosti razvoja in pogoje dela samoupravnih organizacij in skupnosti v krajih, kjer živimo in v prostoru, kjer delamo in ustvarjamo. V tem se je pokazal velik napor, da se samoupravno uredijo vse zadeve, ki tičejo naše delo, življenje, pridobivanje in delitev ustvarjenih rezultatov. Pri tem ni vprašanje izključno tehnično doseganje rezultatov na področju uveljavljanja novih tehnoloških postopkov, čeprav je to velik pogoj za doseganje uspešnosti polnjenja, temveč gre tudi za ustvarjanje takega položaja delavca, ki je zasnovan na temeljih naše ustave, da bo odločal o rezultatih svojega dela celoti in da si tudi sam ustvaril pogoje za tako odločanje.

Rešiti se moramo spon in vezi, ki so nam še ostale iz preteklosti zaradi slepega verovanja v skrivne moči blaga, denarja ter skrivnostne moči kapitala in države. Ob tem je posebnega pomena stopnja naše sposobnosti, da lahko rešujemo postavljene naloge, ko je okoli nas vse polno vrzeli, slabosti in drugih pomanjkljivosti, za njimi pa nepremagani in neobvladani ostanki avtoritete države, ki se je še odražala v prvih povojnih letih našega družbenega sistema. Obsežno je pri tem bilo intelektualno delo in premaganje razlik med fizičnim in umskim delom, upoštevajoč pri tem, da je to premaganje razlik dal tudi tehnični napredek, čeprav se ne odraža v vseh področjih enako. Tako se ravno pri nas zelo velikokrat poudarja razlika med fizičnim in umskim delom še vedno, predvsem v pogledu ugotavljanja, kdo je dosegel rezultat in ugotavljanja prispevkov posameznikov k tem rezultatom.

Še vedno nastopajo skoraj nemirljiva nasprotja med posamezniki in se ustvarjajo spopadi med nasprotji, ko se oblikujejo določene rešitve bodisi na področju medsebojnih delovnih razmerij, v največji meri pa na področju ekonomskih razmerij delavcev v združenem delu. Antagonizem, ki je tukaj prisoten, zelo kvarno vpliva na potek in razplet samotanih vprašanj ekonomske politike, ki naj se izvaja, zlasti pa marsikdaj celo v celoti zavre že v začetku vsakršno reševanje v tej zvezi. Tu gre v največji meri na nepripravljenost posameznikov združevanja sredstev in dela in na tej osnovi na določenih samoupravno sklenjenih pogojih, ki jih tudi narekuje celo zakonodaja, pridobivati dohodek in ga skupno deliti na enakopravnih osnovah in vnaprej dogovorjenih principih. To predvsem iz enostavnega razloga, da se dosežejo z združevanjem sredstev in dela, zlasti na naših temeljih družbene lastnine, večji učinki, t.j. sinergijski učinki. Tega razloga pa marsikateri, ki celo z osebnostjo vpliva na potek dogodkov, ne vidi ali ga celo noče videti, temveč išče vse druge razloge, da se ohranja določen osebni vpliv in pripisovanje moči temu vplivu. Večkrat se ta vpliv tudi podpira s tolmačenjem samoupravnih pravic, na podlagi katerih naj bi bila osnovana takšna avtoriteta.

Naša teoretična in raziskovalna dejavnost bo morala slediti družbenim premikom in nenehnemu razvoju. Že samo uresničevanje zakona o združenem delu in tudi drugih sistemskih zakonov večkrat spodbuja boj mnenj ob preizkušanju rešitev

ter prilagajanja sedanjih odnosov novim zahtevam in potrebam.

Iz naše ustave izhaja osnovno načelo, da delavec kot samoupravljalec svobodno razpolaganje svoje delovne sile združuje z upravljanjem, odločanjem in razpolaganjem s sredstvi družbene reprodukcije in dohodkom. Njegov osebni dohodek se ne pojavlja kot mezda, ampak kot del novo ustvarjene vrednosti in dohodka, ki mu pripada na podlagi rezultatov njegovega dela. Na takšnih temeljih urediti notranje razmere, ko smo prevzeli hkrati s pridobljeno pravico do upravljanja družbenih sredstev tudi dolžnost medsebojno rešiti vsa vprašanja, ki zadevajo te pravice, je velika naloga in terja nenehno prizadevanje in strpnost do drugih, ki želijo skupno doseči postavljeni cilj.

Organizacijsko smo si zastavili pot do prej omenjenega cilja. Postavili smo tudi koordinacijski organ za spremljanje poteka dela, ki je s svojo aktivnostjo zelo veliko pripomogel k hitrejšemu reševanju posameznih vprašanj. Naletela je koordinacijska komisija pri spremljanju uresničevanja zakona o združenem delu pri nas tudi na zapreke, ki so bile v prvi fazi videti kot popolnoma nepremagljive. Kasneje se je zadeva sicer uredila, vendar pa moramo žal ugotoviti, da so bili le zamujeni trenutki, ki so sedaj odločilnega pomena, da se dogodki ne odvijajo skladno s programi razvoja, čeprav je treba takoj pripomniti, da se morajo programi nenehno izpopolnjevati, pri tem pa temeljni cilji

le niso tako blizu, kot smo jih najprej videli.

Predvsem je pred nami naloga, da ustvarimo trajni sistem, ki nas bo vse spodbujal za najbolj smotrna vlaganja v razširjeno reprodukcijo z združevanjem dohodka in dela, ki je, kot vse kaže, najuspešnejša oblika za razvoj samoupravnih odnosov in ekonomskega poslovanja oziroma investiranja. To je pa tudi izredno pomemben pogoj za doseganje boljšega standarda delavcev in za uresničenje pravic delavcev o svobodnem odločanju pri udeležbi v minullem delu. Ta se odraža v pravici delavca, da upravlja ne samo z rezultati svojega neposrednega dela, temveč z vsemi sredstvi družbene reprodukcije. Pri tem gre za neposredno sodelovanje med delavci v temeljnih organizacijah v pripravi investicije, v izbiranju tehnologije in opreme, kajti gre za skupni interes nas vseh, da bodo dosežena sredstva ustvarjenega viška dela v proizvodnji tudi uspešno naložena in da bodo dajala pričakovane rezultate. Sedaj je priznana ta pravica tistemu, ki je sredstva tudi ustvaril, to je delavcem.

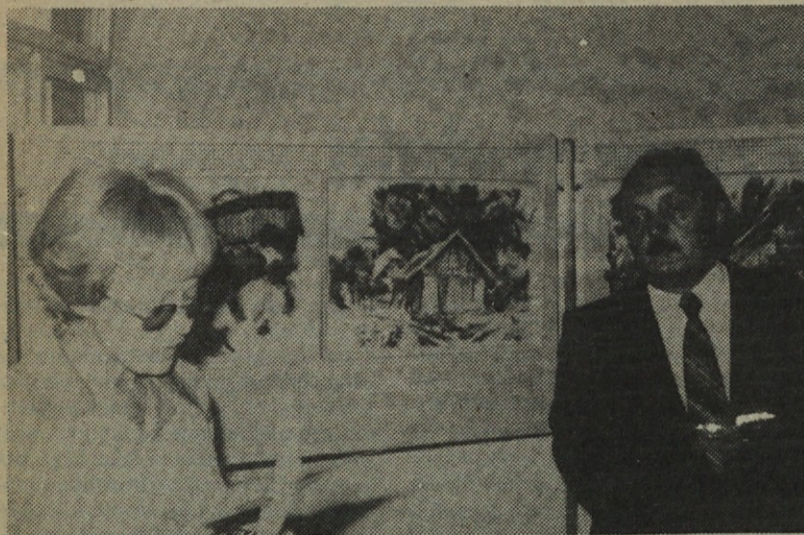
Obsežno delo, ki se postopoma opravlja pri urejanju notranje samoupravne zakonodaje v temeljnih organizacijah in drugih skupnostih, bo vsekakor uspešno tudi opravljeno, če bomo k temu delu tudi vsi pristopili in vsak po svojih sposobnostih tudi prispevali, da bodo odpravljena nasprotja, kateri, kot že omenjeno, nezaželeno vplivajo na doseganje postavljenega cilja. Z. R.

KOORDINACIJSKI SVET ZSMS GIP GRADIS

Pohvala

Predstavniki OOSMS v GIP GRADIS so na sestanku koordinacijskega sveta ZSMS GIP GRADIS sklenili, da se v Gradisovem vestniku objavi pohvalo za tov. Boža Lukača — direktorja TOZD GE Jesenice. Tov. Lukač namreč najmanj enkrat mesečno skliče predstavnike vseh družbenopolitičnih organizacij temeljne organizacije in se z njimi pogovori o težavah pri njihovem delu. OO ZSMS v GIP GRADIS in koordinacijski svet ZSMS GIP GRADIS takšen način dela toplo pozdravljajo.

*Predsednik koordinacijskega sveta ZSMS GIP GRADIS
Djuro Ličanin, l.r.*

Organizator kulturnega življenja Slava Oberleit, predstavlja slikarja Bojana Golije

MARIBORSKI KULTURNI UTRIP

Že dalj časa so si organizatorji kulturnega življenja v TOZD Ge Maribor prizadevali popestriti kulturno življenje naših delavcev. Do sedaj so v veliki meri uspeli zainteresirati delavce za gledališče, pred kratkim pa so se odločili še za likovno predstavitev del akademskega slikarja prof. Bojana GOLIE.

Otvoritev razstave je bila v začetku septembra v prostorih samskega doma, torej neposredno tam, kjer živi velik del naših delavcev in učencev. Razstava je trajala 10 dni. Že sam obisk na otvoritvi je dokaz, da si naši ljudje želijo tudi take oblike kulturnega življenja. Pri vsem tem ne moremo mimo dejstva, da ima največ zaslug za to organizator kulturnega življenja pri TOZD Slava Oberleit, ki je v začetku razstave tudi poudarila pomen prireditve takole:

»Pred vami je razstava grafik mariborskega umetnika profesorja Bojana Golije. To je prva potujoča likovna predstava pri nas in ena izmed šestih potujočih razstav, ki jih je za delavce v organizacijah združenega dela in občane v KS pripravila zveza kulturnih organizacij Maribor.

Namen razstave je čim bolj približati delovnim ljudem vrednote likovne kulture. Bojan Golija je akademski slikar in grafik specialist, rodil pa se je leta 1932 v Mariboru. Študiral je slikarstvo in grafiko na akademiji za likovno umetnost v Ljubljani v letih od 1949 do 1954. Naslednji dve leti se je izpopolnjeval v grafični specialki pri prof. Božidarju Jakcu. Leta 1957 je za leto dni potoval po Japonski. Po vrnitvi je bil likovni pedagog na osnovnih in

srednjih šolah, zdaj je predstojnik katedre za likovno vzgojo na Pedagoški akademiji v Mariboru, kjer predava risarsko in grafično oblikovanje. Leta 1968 je prejel nagrado mesta Maribor. Golijevo likovno delo je že od študijskih začetkov usmerjeno v grafično pripoved, ki jo ves čas spremlja risba kot samostojen umetniški izdelek, risba, ki ne pomeni skice, oziroma predpriprave za dokončno slikarsko ali grafično delo. Pri tem pojmovanju risarskega dela slutimo prizadevanje, da bi bila linija več kakor samo črta, saj zmore podati celoten vtis umetnine — formo, volumen, svetlobo in barvo.«

In kaj smo na razstavi videli mi Gradisovci?

Sprva realistično podana krajina in figura v črnobeli grafični govorici se je v Golijevih delih sčasoma umaknila z grafične ploskve, sledi ji kompozicijsko svobodnejša, grafično pa bogatejša likovna rešitev, ki odraža avtorjev miselni in fantazijski svet. Mehki, črni ali rjavi sledovi krede so prenesli na papir vse likovno izobilje pokrajine, ki kdaj pa kdaj vključuje tudi arhitekturo. Risbe posegajo tudi na motivno področje tihožitij. Golijev risarski prispevek pomeni v okviru umetniškega dela likovno sprostitvev in iskren odgovor na srečanja z naravnim okoljem, hkrati pa nam v prijazni podobi ohranja spreminjajočo se in minljivo idiliko podeželskega pejzaža.

Pozneje sem v razgovoru z delavci izvedel, da si takih srečanj še želijo in marsikateri se bo sedaj sam napolnil v likovni salon ali galerijo. To pa je bil končno tudi osnovni namen te prve in upam, da ne zadnje razstave te vrste.

ŠTROF

V Mariboru vzajemna knjižnica

V avgustu je začela z delom vzajemna knjižnica pri TOZD GE Maribor. Knjige smo odpeljali na sektor Ormož. Z veseljem smo ugotovili, da naši delavci radi berejo. Tudi v samskem domu v Mariboru, kjer knjižnica posluje vsak ponedeljek dopoldan in v četrtek popoldan, je zanimanje za knjige izredno.

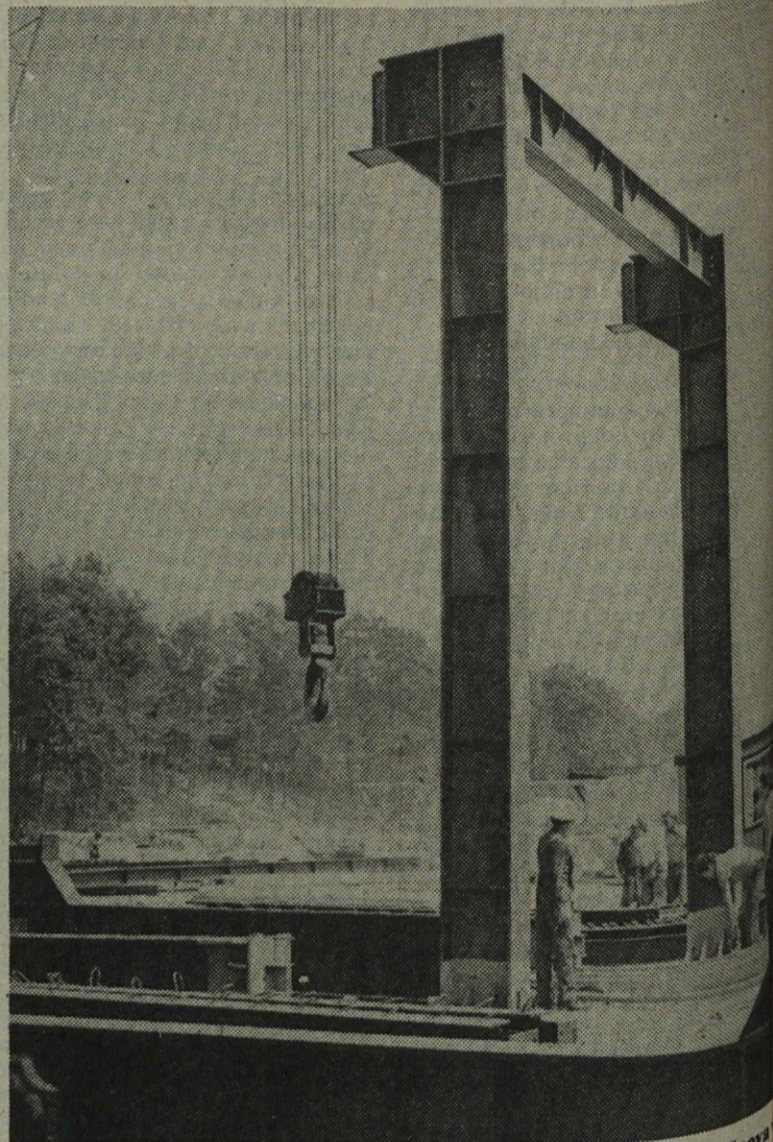
V knjižnici je zares pestra izbira, saj moremo izbirati med znanstvenimi, pustolovskimi, zgodovinskimi, kriminalnimi, biografskimi, fantastičnimi romani, med novelami, esejji in lirskim pesništvom, itd. Skratka, v naši knjižnici bomo s kroženjem celotnega knjižnega fonda ustregli še tako zahtevnemu bralcu.

Veliko naših delavcev iz sosednjih

republik je izrazilo željo, da bi radi brali knjige v svojem jeziku. Njihovo željo bomo izpolnili tako, da bo Mariborska knjižnica nabavila iz prispevka za leto 1978 po samoupravnem sporazumu o vzajemni knjižnici delovnih organizacij občine Maribor, ki ga je dolžna plačati naša TOZD, samo knjige v srbohrvaškem jeziku. S tem bomo ustregli našim in verjetno tudi delavcem, ki so zaposleni pri ostalih delovnih organizacijah, podpisnicam samoupravnega sporazuma.

Priporočljivo bi bilo, da bi tudi ostale Gradisove TOZD v Mariboru postale članice vzajemne knjižnice.

Organizator kult. življenja
SLAVA OBERLEIT

Na betonske temelje v Ormožu že montirajo jeklene konstrukcije. Iz dneva v dan se spreminja podoba tega velikega gradbišča. Delavci Hidromontaže Metalne in drugi kooperanti delajo od jutra do večera. Na sliki so že vidni stebri in rezervoarji, ki bodo tvorili bodočo tovarno sladkorja v Ormožu. Gradisovi delavci se trudijo in za sedaj jim to uspeva, da delo na gradbišču poteka brez kakšnih večjih zastojev. (Štrof)

Borba protiv uravnilovke

Na problem uravnilovke — koja očigledno još nije isterana iz svih fabrika i ustanova — ukazao je nedavno predsednik Tito u razgovoru sa rukovodećim aktivom SR Slovenije. »Ni uravnilovku — istakao je drug Tito — još nismo uklonili sa dnevnog reda, još uvijek ima slučajeva da se neadekvatno nagradjuju oni koji najviše doprinose.«

Izjednačavanje rada sa neradom sada se, doduše, javlja uvijek u rihu novih samoupravnih pravilnika, u kojima se na papiru priznaje samo rad i rezultati rada. Ispod toga se, međutim, vešto prikriva uravnilovka: pod poznatom parolom čuvanja i negovanja »miru u kući«, svi radnici u okviru iste kategorije, dobijaju po pravilu jednake mesečne zarade.

Da u praksi ima izjednačavanja rada sa neradom, nije teško dokazati. U Jugoslaviji je, primera radi, u

prošloj godini čist lični dohodak po radniku iznosio u proseku 4.200 dinara mesečno. Dalja analiza ove brojke pokazuje da su radnici sa stažom dužim od 25 godina imali samo za jednu petinu veće zarade od prosečnih u našoj zemlji. Ili, prosečna zarada jednog doktora nauka bila je jedva dva puta veća od zarada onih koji imaju srednju školsku spremu. Evo za ilustraciju još jedan podatak: skoro dve trećine lica koja imaju radnu knjižicu zaradjivalo je u prošloj godini, u proseku, između tri i šest hiljada dinara mesečno. Ovaj raspon, da su dosledno primenjivani pravilnici o nagrađivanju prema rezultatima rada, bio bi bez sumnje znatno veći.

Uravnilovka se najočitije vidi ako se zaviri u mesečne kovertе zaposlenih koji rade u istoj struci i imaju iste kvalifikacije. Njihove zarade se razlikuju uglavnom na osnovu onoga

što prime »na ime funkcije« i na minulni rad.

Mi još, očigledno, robujemo podeli na umni i fizički rad, još bogato plaćamo činovnike, dok su zarade rudara i železničara znatno tanje. Evo opet podataka: u prošloj godini prosečne zarade u privredi iznosile su 4.073 dinara — a u neprivredi — 4.865 dinara mesečno. Stručnjaci iz proizvodnje sve češće beže u neprivredu, u raznorazne administrativne službe, tamo gde se, često, manje radi a više zaradjuje. Njihov »učinak« se »meri« satima provedenim na radnom mestu, dok se ponegde čak ni o tome ne vodi računa!

Uravnilovka, istina, nije karakteristična za celo društvo, već za neke sredine, za pojedince, koji se, ni posle usvajanja i primene Zakona o udruženom radu neće ili ne mogu da se oslobode naslednjih navika.

Sa uravnilovkom se treba uhvatiti u koštac u svakoj sredini i na svakom koraku, makar se ona svodila i na slučajeve, svedeno da li se radi o privredi ili o neprivredi. Jer, izjednačavanje rada sa neradom obezbeđuje veći broj radnika koji svojski rade; uravnilovka nagrizala produktivnost rada bez čijeg se povećanja više ne može ubrzano koračati napred.

V. LALIĆ

Bitka za krov nad glavom

Kad je reč o stanovima, Osmi kongres će, po svemu sudeći, još više zaoštriti opredeljenja prethodnog najvišeg sindikalnog skupa. Stavovi Sedmog kongresa upućivali su, naime, na povećanje obima stambene izgradnje i obezbeđivanje trajnih izbora sredstava za stanove, kao i uvećanje stambenog dinara što većim angažovanjem ličnih sredstava. Takođe se insistiralo na udruživanju sredstava namenjenih izgradnji stanova za solidarnu stambenu izgradnju i to kroz samoupravne interesne zajednice. Pri sveu tome uporno se ostajalo pri stavovima da bi trebalo graditi stanove brže i sa stabilnim cenama.

Aktivnost sindikata u proteklom četvorogodišnjem razdoblju bila je usmerena na konstituisanje i razvoj samoupravnih interesnih zajednica stanovanja, kako bi se svi učesnici u izgradnji samoupravno povezali i dogovarali — konstatuje se u Izveštaju o ostvarivanju stavova i odluka Sedmog kongresa SKJ. Posebno se insistiralo na izgradnji stanova solidarnosti, a sindikat je bio nosilac solidarne stambene izgradnje gotovo u svim sredinama.

Od 1974. do 1977. godine u društvenom sektoru podignuto je 111.700 stanova. Godišnje je gradjeno 13 hiljada stanova više nego u prethodnom srednjoročnom razdoblju ali još uvek ne onoliko koliko je bilo predviđeno ovim petogodišnjim planom. Uoipšte, ocenjuje se da su izostali očekivani rezultati, a ono što je postignuto ipak je skromno u odnosu na ono što se htelo postići.

Radnik, na primer, još ne odlučuje u mnogim sredinama o sredstvima koja daje za stan. Ta sredstva ostaju otuđena u SIZ-ovima i van domašaja radničkog uticaja, jer, po oceni koja se u izveštaju za Kongres daje, nisu rešena neka ključna pitanja u njima.

U daljim ocenama konstatuje se da je angažovanje ličnih sredstava za

stan nezadovoljavajuće, cene stanova i dalje rastu iako su već visoke. Uzrok tome je nerazvijenost dohodkovnih odnosa između učesnika stambene izgradnje, niska produktivnost rada i sporost u građenju i u uređivanju građevinskog zemljišta. Malo je učinjeno i na realizaciji kongresnih stavova o politici stanarina, čija visina ne obezbeđuje ni prostu reprodukciju.

Sindikat je, inače, u proteklom razdoblju poveo akciju za izradu kriterijuma o raspodeli stanova, kako se ne bi više dešavalo da do krova nad glavom pre dodje onaj ko ga već ima nego beskućnik. U kriterijumima za raspodelu stanova vlada, inače velika šarolikost, ali se kao kriterijum vrlo retko pojavljivao odnos prema radu i obavezama iz udruženog rada, a upravo je to ono na čemu sindikat u poslednje vreme veoma mnogo insistira.

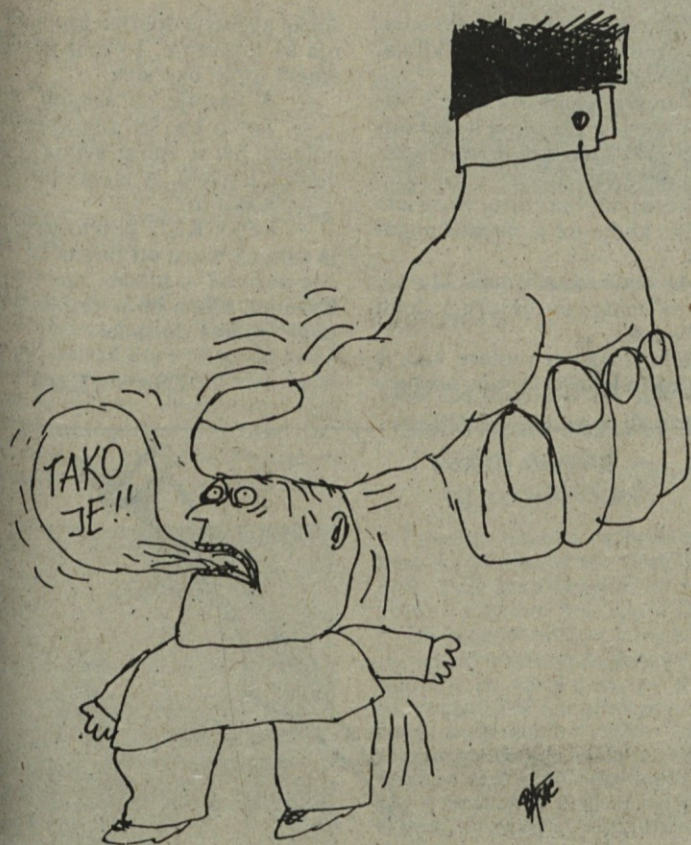
Nasuprot ovome, kao kriterijumi su se vrlo često pojavljivali vrednovanje radnog mesta, iskazano kroz broj bodova koje to mesto nosi, ili se, pak, uzimala u obzir stručna sprema i niz drugih sličnih pokazatelja. Što se radnog staža tiče, često se deli na godine provedene u tom kolektivu i na onaj drugi deo — van te radne sredine. On sese manje vrednuje, sa čime sindikat takođe ne može da se saglasi.

Sindikat je, inače, napravio o i neku vrstu »svoje« rang — liste kriterijuma iza kojih stoji. Redosled je sledeći: neposredovanje stana, rezultati rada, radni staž, broj članova porodice, zdravstveno stanje, učešće u NOB-u ili zarobljeništvu i drugi kriterijumi koji mogu odražavati i razne posebnosti te sredine.

U svakom slučaju, ovakvo »rangiranje« važi i dalje i sindikat će u narednom razdoblju pokušati da izvojuje i bitku za stanove jer je to, ipak, ključno pitanje standarda svakog čoveka.

NADADJERMANOVIĆ

PREPRIČEVANJE

IZ PAVLIHE

Kako su se odmarali radnici

Uglavnom, zbog nedostatka sredstava, ali i zato što radnička odmarališta nemaju dovoljan broj ležajeva, polovina od ukupnog broja zaposlenih u zemlji nije išlo na odmor. Istina, navike se menjaju, interesovanje za aktivan odmor raste, međutim, mnogo objektivnih i subjektivnih razloga isprečilo se pred radničkim odmorom. Zbog svih tih okolnosti, stav sindikata da odmor i rekreacija ne mogu biti »privatna« stvar radnog čoveka, još ne može biti realno ostvaren.

Moglo bi se, ipak, konstatovati da su mnoge stvari u ovoj oblasti krenule na bolje. Sve je počelo od onog časa kada je Sindikat, posle više upozorenja, pa čak i pred Ustavnim sudom Jugoslavije uspeo da dokaže nezakonitost odluka pojedinih skupština o jednostavnom ukidanju radničkih odmarališta. Tako su, napokon, ti svojevrsni centri radničkog odmora, najblaže rečeno, legalizovani. Jer, neki gradovi su povelili pravu hajku protiv radničkih odmarališta kao mesta koja, navodno, sputavaju razvoj takozvanog visokog, »elitnog« turizma. Posle toga, dugogodišnja stagnacija broja radničkih odmarališta je zaustavljena.

Međutim, ni do danas nije dostignuta cifra od 1.302, koliko ih je bilo davne 1966. godine. U OVOM TREUTKU SE PROCENJUJE, MADA PODACI NISU POTPUNI, DA IMA 992 radnička odmarališta. Koliko je ovaj broj skroman i nedovoljan najbolje pokazuje, opet jedna nepotpuna i nešto »bajata« analiza, prema kojoj, recimo, u Bosni i Hercegovini na jedan ležaj dolaze 132 radnika. Kada se ovoj cifri dodaju i članovi njihovih porodica, ona je razlika daleko veća.

Istovremeno, u Makedoniji postojeći kapaciteti mogu da obezbede organizovan odmor za svega deset odsto radnika. Slični procenti se sreću i u drugim republikama i pokrajinama.

Drugi problem je u tome što se i tako skromni kapaciteti nedovoljno koriste — godišnje u proseku tri do četiri meseca. Ta nepopunjenost je posledica jedne objektivne okolnosti — radnička odmarališta, naime, nisu osposobljena da rade mimo letnje sezone. Kada se tome doda da većina radnih organizacija tempira godišnje odmomore isključivo u julu i avgustu, da takođe nema dovoljno saradnje među samim odmarališ-

tima u razmeni kapaciteta i da školski odmori još nisu prilagođeni odmorima radnika, onda se može dobiti prava, na žalost, loša slika.

Prema podacima iznetim na nedavnom savetovanju o radničkim odmorima u Sarajevu, preko 56 odsto radnika reklo je da ne ide na odmor zbog nedostatka sredstava. Zbog toga su se učenici savetovanja tada založili da se godišnji odmori regulišu samoupravnim sporazumima o međusobnom odnosu radnika u udruženom radu, ali ova preporuka u mnogim kolektivima nije primenjena. Tim sporazumima treba precizirati uslove, kriterijume i merila na osnovu kojih bi određeni radnici dobijali određenu pomoć za vreme odmora.

Regresi za godišnji odmor bili su do sada značajna stavka u budžetu radnika koji su išli na odmor, mada nisu bili retki slučajevi da se regres nenamenski koristi. Samo u toku prošle godine za regres je isplaćeno preko četiri milijarde dinara. I pored toga, računa se da oko milion radnika nije dobilo nikakvu naknadu. Mnogi među njima ostali su kod kuće zbog stanja u kome se nalaze njihove radne organizacije. »Bogate« radne organizacije isplaćuju maksimalne iznose za regres i povrh toga, pod veoma povoljnim uslovima, šalju svoje radnike na odmor.

Šta, međutim, reći za kolektive koju su poslovali s gubicima (oko 330.000 radnika u prošloj godini) radilo je u ovakvim kolektivima, ili, pak, o manjim kolektivima koji nemaju ni uslove da obezbede ležajeve za odmor svojih radnika. Dalji, uspešan tok društvene akcije u ovoj oblasti, zavisi od namenskog i racionalnog udruživanja dela dohotka koji se izdvaja za potrebe odmora i rekreacije radnika. To će znatno doprineti daljem razvoju radničkih odmarališta i organizovanom radničkom odmoru. Posebni zadaci stoje pred interesnim zajednicama u ovoj oblasti koje su formirane, ali još nisu dale očekivane rezultate.

Drugi deo poslaleži na opštinama i drugim društveno-političkim zajednicama u kojima se nalaze radnička odmarališta. Njihova je obaveza da napokon oslobode takve objekte raznih doprinosa i poreza jer radnička odmarališta ne mogu da imaju tretman komercijalnih turističkih objekata.

M. DUNDJEROVIĆ

Ostoja Piljić

Pošto sam na odsluženju vojnog roka u Titogradu na albanskoj granici, molio bih vas ako je moguće, da primite moje izvinjenje, što vam nisam odmah pisao, pa se zbog toga veoma mnogo izvinjavam. Nadam se, da ću ubuduće biti opet primljen u svoj kolektiv Gradisa, kad završim odsluženje vojnog roka. Obećavam vam, da ću se ubuduće truditi i raditi, koliko god budem mogao. Za sad bih veoma rado znao sve o Gradisu, kako napreduje, kako radi, pa bi voleo, da mi redovno šaljete Gradisov vestnik. Na tome ću vam biti vrlo

Iz vojske nam pišu

zahvalan. Sad bi želeo pozdraviti sve prijatelje, s kojim sam radio, ceo kolektiv Gradisa, a najviše kadrovski oddelek GE Ljubljana i druga Griljca.

PILJIĆ OSTOJA
V.P. 9276
81002 Titograd

Želeo bih pozdraviti sve radnike našeg kolektiva odnosno naše enote i zaželeo bi svima srećan i uspešan rad u ovoj godini. Posebno bih pozdravio svog brata Milenka, koji radi na gradilištu Slovenija les i sve radnike na međunarodnom centru. Svima na upravi takođe želim uspešan rad i nadam se, da ćete mi redovno slati Gradisov vestnik, da bi pobliže upoznao sve, što se radi u Gradisu i kako se radi.

NIKIĆ STOJAN

Humoreska

Prijatna klima

— E, vratih se i ja s letovanja. Nikad mi nije bila prijatnija klima, — kaže Marko prijatelju.

— Zar je moguće da si zadovoljan? A sve one glasine o lošem odnosu prema domaćem turisti? — začudi se prijatelj.

— Veruj mi, burazeru, ovog leta turistička klima mi je najviše pogodila.

— Ako mi to ne objasniš, Marko, pašću na teme, pa će drugi deliti moje bodove.

— Evo slušaj: u proleće kad je svima bilo hladno, ja sam od turi-

stičke agencije dobijao topla obećanja za letovanje. I svima hladno a meni toplo oko srca.

— A kasnije na samom moru?

— Toplo kao što znaš, prosto da poludiš. Svi se znoje, svima vrućina udarila u glavu. A meni odlično.

— Kako to?

— Lepo. Kada je bilo najtoplije ja sam na moru od turističke agencije doživeo — hladna razočaranja! Kažem ti klima mi je prijala kao ni jedne godine do sada!

DUŠAN STARČEVIĆ

Kje so letovali

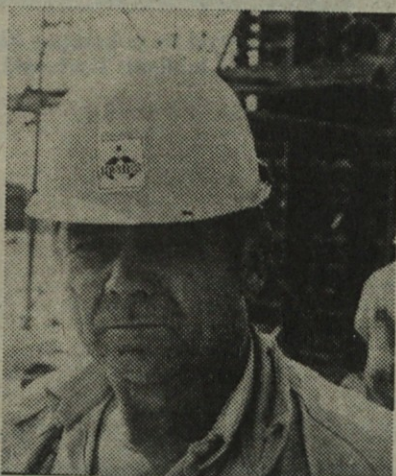

Rudi Brezovec

diti novo. Pa je šel dopust. No ja, drugo leto pa bom verjetno znova šel.»

BAGARI FRANC: »Pravi dopust je letos šele pred mano. Ne, na morje ne grem. Ko smo gradili Bernardin v Portorožu, sem preživel srčni infarkt, pa mi je takrat zdravnik priporočil hribe. Na Gradisov dom pojdem. Tudi tam bo prijetno, če le ne bo slabo vreme. Svežega zraka se bom naužil, saj je na Pohorju jeseni prav prijetno. Mislim, da bi ga morali naši delavci obiskovati še v večji meri. Menim, da si dopust lahko privoščijo vsak delavec, samo težko se odloči zanj, ker ga čaka konec tedna in morebitne proste dneve delo doma.«

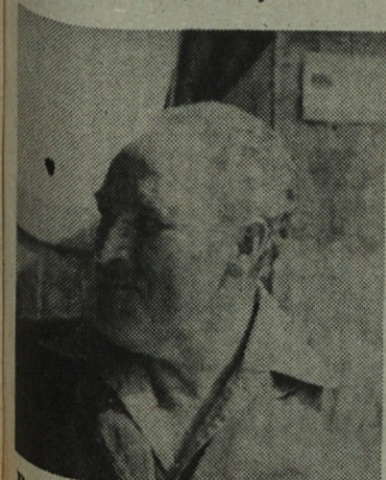
ŠTROF

Franc Rogač

BREZOVEC RUDI: »Letos res nisem šel na morje. Zakaj? Čisto preprosto. Dobil sem stanovanje pa ga je treba urediti. Mislim, da si danes vsak Gradisovec lahko privoščijo dopust, če mu to le čas dopušta. Cene v naših domovih so še kar zmerne, če pomislim na cene drugod po Jadranu. Drugo leto pa bom zagotovo spet zaplaval v morju, saj mi to še kako koristi.«

ROGAČ FRANC: »Skoraj vsako leto sem šel na dopust. Tudi v Gradisove počitniške domove grem rad.« Tukaj mu je za trenutek zastal glas — pa je vendar nadaljeval: »Saj veste za letošnje neurje in točo. Tudi meni doma ni prizanesla. Neurje mi je odneslo streho, treba je bilo nare-

Bagari Franc

Posebna analiza osebnih dohodkov, ki jo imajo vsi organizatorji dela, kaže med drugim, da znašajo poprečni osebni dohodki v Gradisu za čas januar—avgust letos 5307 dinarjev neto na mesec, lani v enakem obdobju pa 4548 dinarjev. Povečanje znaša 17 % kar pomeni pri povečanju življenjskih stroškov za 15 %, realno povišanje naših osebnih dohodkov za 2 %. Vsi prejemki delavcev s terenskimi in drugimi dodatki skupaj pa znašajo v poprečju 6549 dinarjev.

Trenuten nivo naših osebnih dohodkov ni več nad poprečjem gradbeništva Slovenije. Vzroka sta dva. Prvi ni v naši moči in izhaja iz dejstva, da si nekateri kolektivi kljub slabšim rezultatom poslovanja (celo

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi moje drage mame se iskreno zahvaljujem kolektivu in uslužbencem TOZD GE Ravne za venca ter izrečeno sožalje.

MARIJA KREVIH

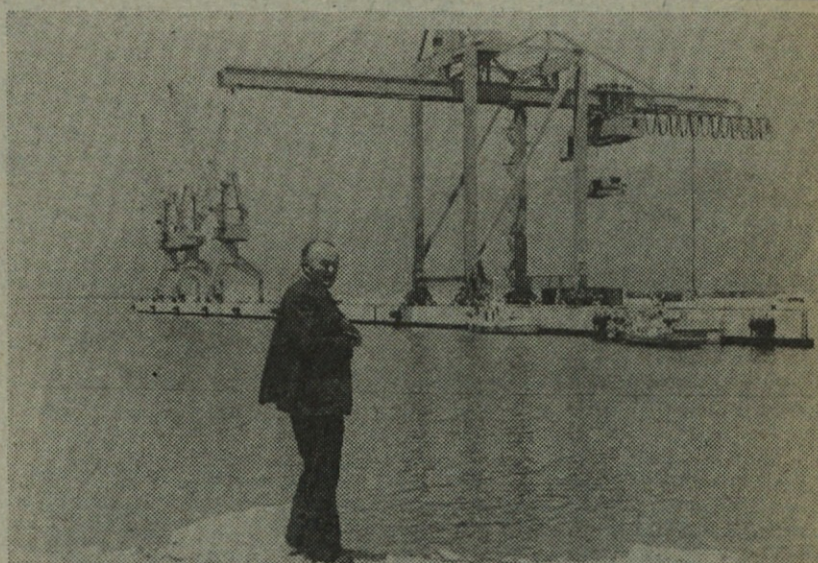
Zahvala

Vsem sodelavcem SPO iz Maribora se iskreno zahvaljujem za lepo darilo in izkazano pozornost ob odhodu v invalidski pokoj. Posebna hvala tov. direktorju Brglezu ter ostalemu kolektivu SPO iz Ljubljane, kakor tudi tov. Radu Podgoršku, Pečarju, Moserju za vse usluge, ka-

tere so mi bile veliko v pomoč v času moje bolezni, kajti šele sedaj sem spoznal, da so zadnja leta moje službe znali preceniti z boleznijo, s katero sem odšel tudi v zasluženi pokoj.

Vsem še enkrat lepa hvala!

PRAZNIK KONDRAT

Bernard Gabrijelčič pred novo obalo GAT I. v luki Bar, ki jo je zgradila TOZD Koper v kooperaciji s Hidroelektro iz Zagreba

Nadaljevanje s 3. strani

Ali bomo še in spet delili naše rezultate vsem enako — uravnilovka?

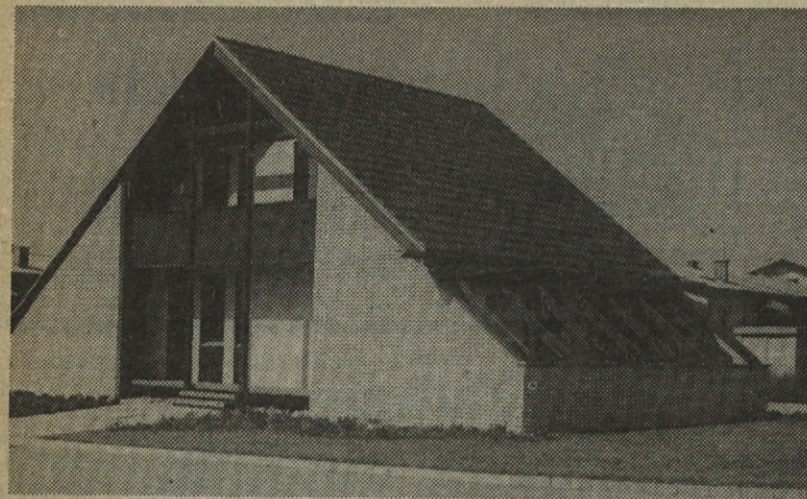
izgubami) dovoljujejo neupravičeno zvišanje osebnih dohodkov. Žal smo kot družba še vedno premalo učinkovito organizirani, da bi v takih primerih onemogočili negospodarno in inflacijsko ponašanje — največkrat najodgovornejših delavcev v takih kolektivih. Drug vzrok pa je v našem spoštovanju meril delitve, ki jih upošteva večina enot (razen petih že omenjenih v analizi osebnih dohodkov). Še več, pozitivna razlika med dovoljenimi in izplačanimi osebnimi dohodki znaša 4 % in računati je, da se v septembrskem obračunu ne bo zmanjšala ampak prej zvišala. To pomeni, da je zdaj res čas, da bolj smelo delimo dovoljena oziroma dosežena sredstva za osebne dohodke delavcem, ki so največ prispevali k sorazmerno ugodnemu poslovnemu rezultatu.

Tito je prav te dni dvakrat zapored — enkrat na Brdu pri Kranju, drugič pa v Kragujevcu — govoril o škodljivosti uravnilovke, to je delitvi enakih osebnih dohodkov, ne glede na učinek in uspeh delavca pri delu.

In kako — mi v Gradisu — nima lokrat počenjamo prav to, kar ni dobro? Tako, da višamo akontacijsko vrednost točke, pri kateri še ne upoštevamo rezultatov dela. To vrednost določamo praviloma enkrat letno za vnaprej pričakovane rezultate po gospodarskem načrtu. In to bomo bržčas napravili v naslednjih mesecih, ko bomo sestavljali in sprejemali gospodarski načrt za leto 1979.

Drug način podpiranja uravnilovke pa je klasična delitev »dobička« vsem enako, ko velikokrat dobi polno kuverto manj prizadeven (len) delavec na neuspešnem delu (objekt, izdelku) — v enakem odstotku kot prizadeven delavec na uspešnem objektu. Seveda bi bilo treba razlike izračunati, to pa ni tako enostavno kot je enostavna delitev — vsi enako! Marljivi delavci so tedaj največkrat tiho, lenuhi pa v svoj prid prav tako. Ti se oglašajo praviloma takrat, kadar bi morali dobiti pravično plačilo za svoje manj učinkovito delo.

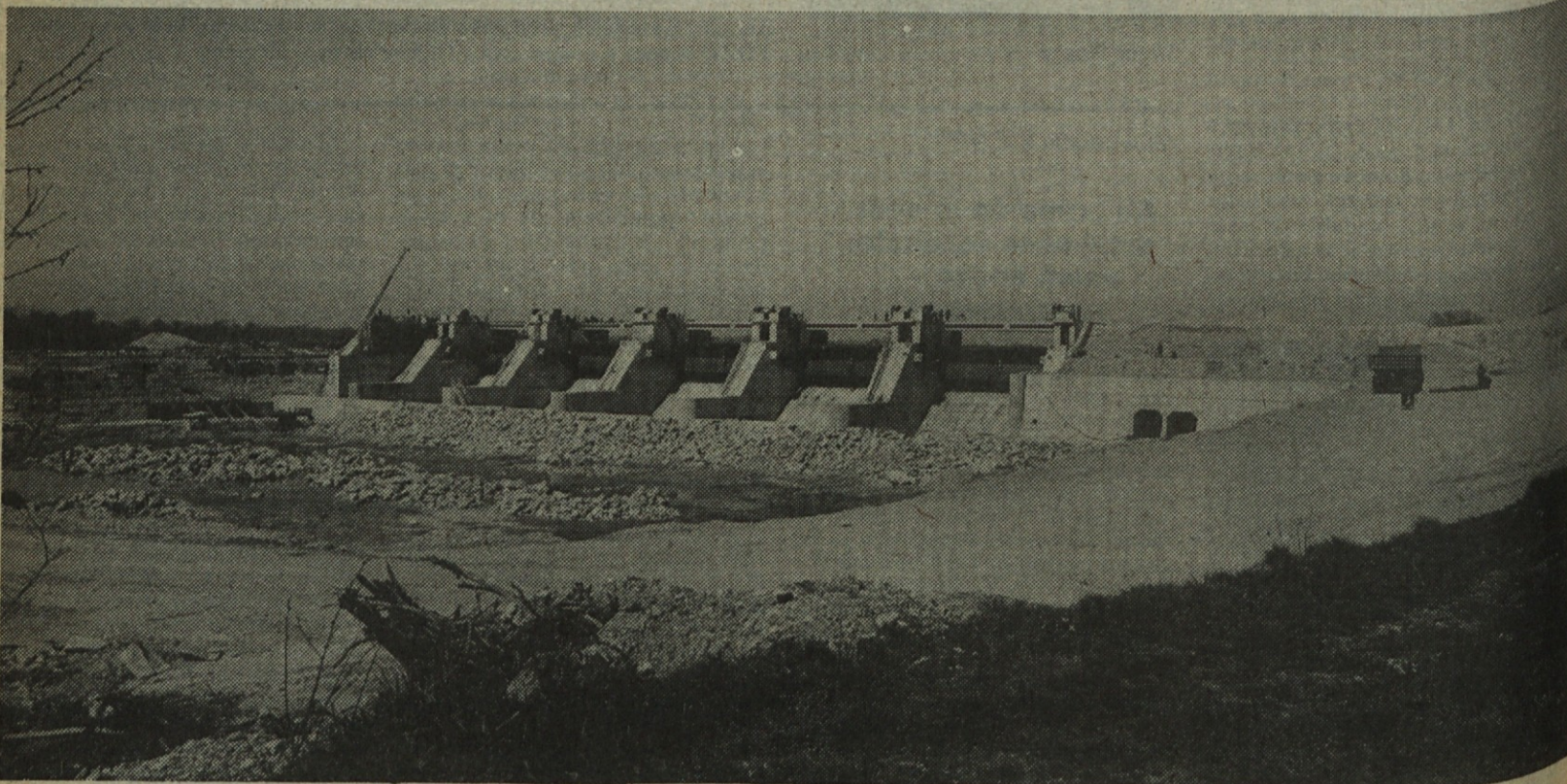
Uhan S.

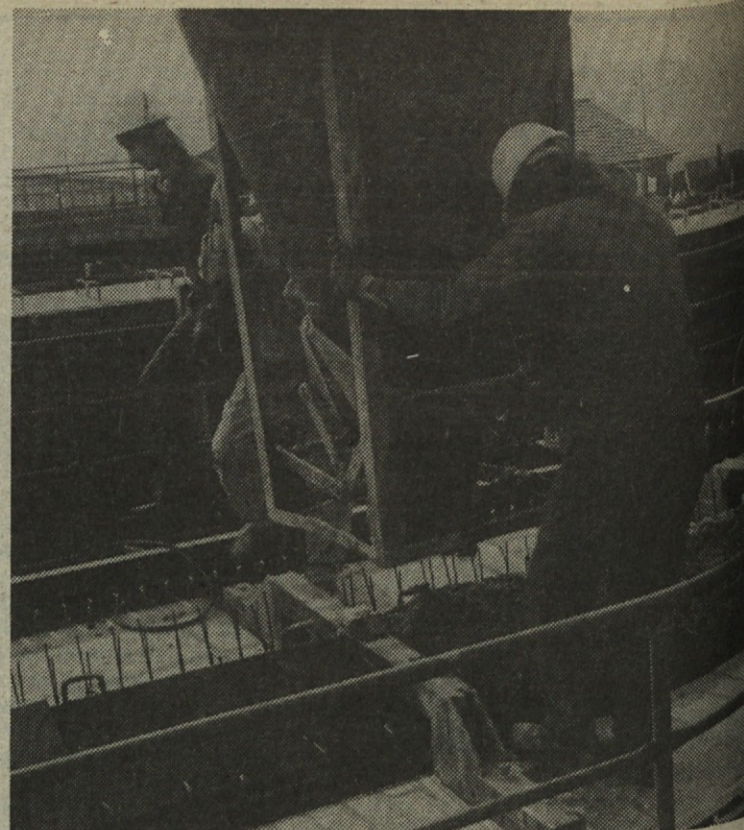
Iz našega lesno industrijskega obrata je prišla prva individualna montažna hiša, postavili pa so jo v Žalcu

Pred leti smo začeli graditi v Črvarju pri Poreču. Tam smo še danes, vendar je od prvih zemeljskih del do letošnjega poletja v Črvarju zraslo pravo malo turistično mesto

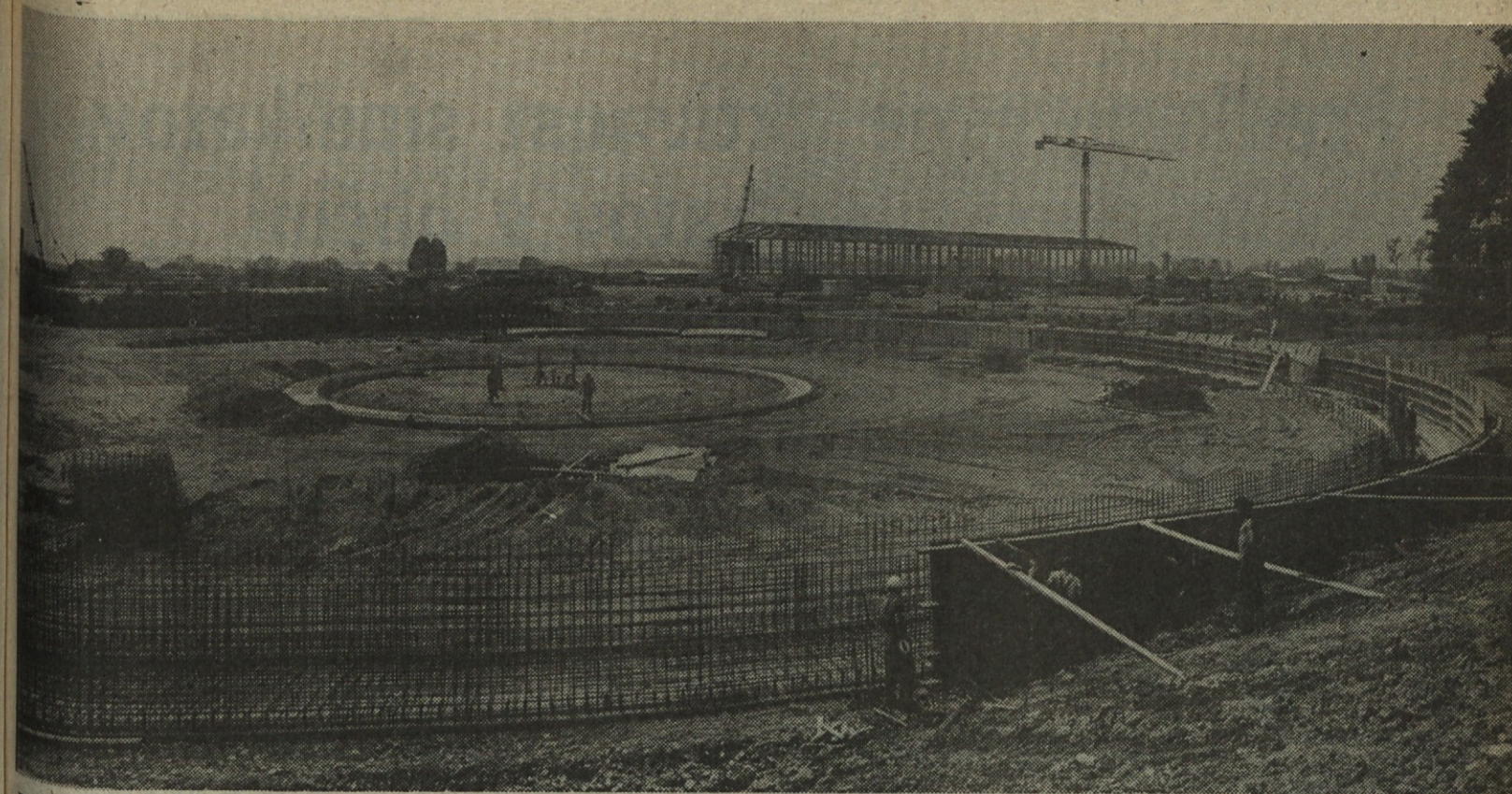

Zopet smo predali v uporabo eno hidroelektrarno na Dravi: Srednja Drava II.

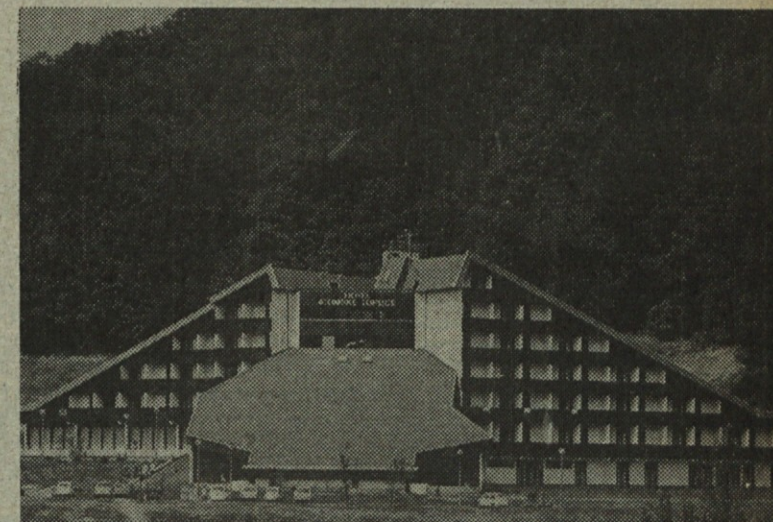
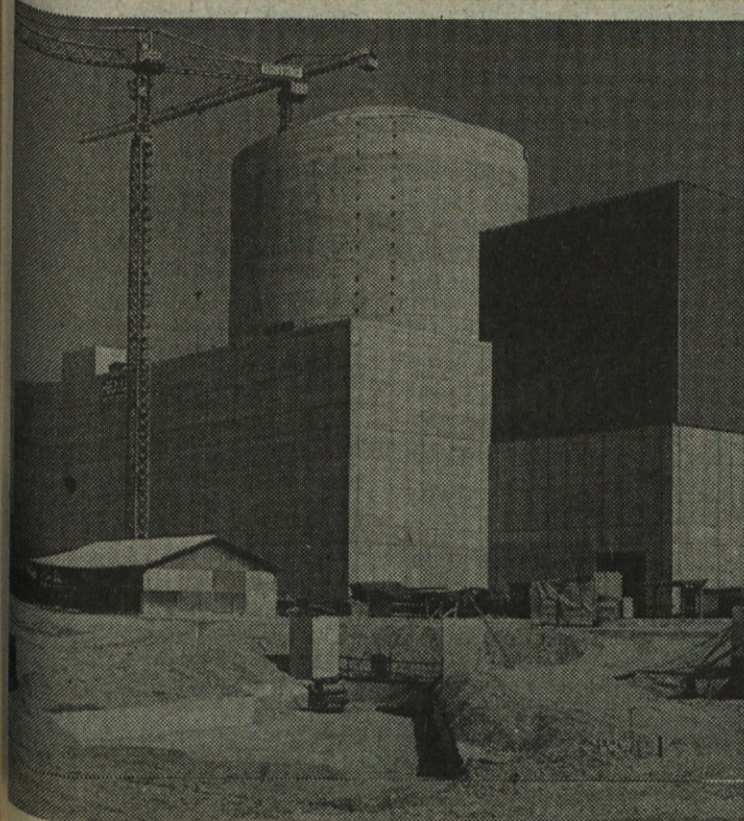

Prav ti delavci na pobrežju v Mariboru so delali elemente za dva velika mostova v Ljubljani: Karlovški most in Šentjakovski most

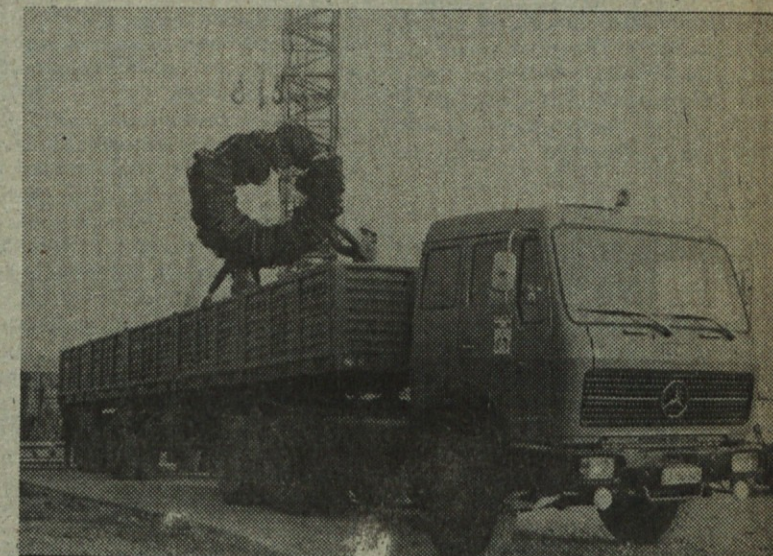
ZA GRADISOV DN — GRADISOVI DOSEŽKI

Pričeli smo z eno največjih industrijskih gradenj — Sladkorna tovarna v Ormožu

V Podčetrtku je zrasel privlačen hotel Atomskih toplic

Za potrebe vseh gradbenih TOZD so v strojno prometnem obratu nabavili nekaj novih vozil in gradbenih strojev

Predkongresna aktivnost sindikatov in zveze sindikatov v občini

9. kongres zveze sindikatov slovenije

V naših občinah poteka predkongresna aktivnost že od spomladi. Ni namreč omejena samo na obravnavo in razpravo o osnutkih dokumentov IX. kongresa Zveze sindikatov Slovenije, ki bo oktobra v Mariboru, temveč vključuje vso letošnjo aktivnost sindikatov in zveze sindikatov na vseh ravneh njihove organiziranosti v občini. Tako so osnovne organizacije sindikata že v začetku leta, ko so na svojih občinskih zborih obravnavale uspešnost svojega delovanja v preteklem mandatu, imele priliko analizirati in oceniti, kako jim je v njihovem konkretnem okolju uspelo uresničevati sklepe VIII. kongresa ZKS. Le-ti so bili namreč zelo zavezujoči in tudi zelo konkretni. Posegali so na vsa področja delovanja sindikatov, torej tudi delovnega človeka, tako da je bilo mogoče nedvoumno oceniti delo vsake osnovne organizacije sindikatov.

Politično organizacijska graditev

Nadaljnji razvoj samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov v naši družbi, ki je očiten predvsem v zadnjih letih, je narekoval tudi izpopolnitev političnega sistema, katerega sestavni del so tudi sindikati z zvezo sindikatov. Razprava o osnovnih politično-organizacijske graditve zveze sindikatov in o gradivu konference zveze sindikatov, ki se nanaša na izpopolnitev organiziranosti in metod delovanja zveze sin-

dikatov, so zopet močno razgibana in aktivirala delo naših osnovnih organizacij. Predvsem so o teh dokumentih razpravljali občinski odbori sindikatov in občinski svet zveze sindikatov.

Neposredno po zaključku te razprave so se delegati OOS zbrali na skupščini občinske organizacije zveze sindikatov, na kateri so spregovorili o delu v minulih štirih letih. Kljub uspešnemu delovanju organov sindikata v preteklem mandatu bodo napake in slabosti, ki nedvomno še obstajajo, gradovo te skupščine — poleg seveda akcijske usmeritve delovanja občinskih organov zveze sindikatov in osnutkov dokumentov mariborskega kongresa kot temeljev sedanje in prihodnje predkongresne dejavnosti, ki v tem času dosega svoj višek.

Katerim problemom bodo OO zveze sindikatov na sestankih izvršnih odborov in na svojih članskih sestankih posvetile največjo pozornost, je seveda odvisno od konkretnega okolja in razmer ter težav, s katerimi se delavci-člani sindikata najpogosteje srečujejo. Problemov v osnovnih organizacijah sindikata ni malo, vendar so nekateri skupni nam vsem. In prav te bi bilo treba v javni razpravi še posebej izpostaviti.

Čeprav so se OOS takoj po VIII. kongresu organizirale tako, kot je zahteval takrat sprejeti statutarni dogovor in so v večini primerov ustanovili sindikalne skupine, le-te žal v praksi niso povsod zaživele in so v nekaterih primerih še vedno domala le na papirju. Vzroki so ra-

zlični. V mnogih primerih je kriva slaba kadrovska politika, ker za poverjenika izvolijo delavca, ki ni pripravljen delati ali pa je že preobremenjen z drugimi funkcijami. Nekatere OOS pa se še vedno ukvarjajo z nepomembnimi zadevami, zanemarjajo pa bistvene in tako odvrčajo interes delavcev za aktivno vključevanje v sindikat.

Ustavo in zakon v naš vsakdan

Velike napore so OOS in njih članstvo vložili v uresničevanje ustavne vsebine samoupravljanja in uresničevanja določil zakona o združenem delu. Še zlasti so bile sindikalne organizacije delovne v drugi polovici lanskega leta, ko se je iztekel zakonski rok za sprejemanje samoupravnih splošnih aktov, ki naj urejajo merila in kriterije za razporejanje dohodka in sredstev za osebne dohodke skladno z načelom delitve po delu in rezultatih dela.

Lahko rečemo, da je večina delovnih organizacij sprejela osnovne samoupravne sporazume, da pa so marsikje — predvsem tam, kjer so te akte sprejeli na hitro — tudi obljubljali, da bodo le-te v najkrajšem času še posnovno ocenili in po potrebi dopolnili. Predkongresne razprave so primeren čas, da to opravijo pa tudi ocenijo osnutke samoupravnih splošnih aktov, ki morajo biti sprejeti še letos.

Na področju samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja sicer beležimo viden napredek, vendar bodo morale OOS proučiti, zakaj v nekaterih sredinah samoupravnih sporazumov ne podpisujejo pravočasno ali jih celo zavračajo.

Med predkongresnimi razpravami so v nekaterih OOS govorili tudi o dejavnosti delegatskega sistema, ki bi lahko bil uspešnejši, še zlasti v SIS.

Dobro gospodarimo?

Ker sta samoupravljanje in gospodarjenje dva neločljiva elementa, bodo OOS skupaj z obravnavo dokumentov razpravljale tudi o osnutkih polletnega gospodarjenja. Kljub dobremu gospodarjenju delovnih organizacij v naši občini nekatere DO izplačujejo osebne dohodke, ki niso v skladu z rastjo dohodka. Prav tako bo treba pred kongresom in po njem spregovoriti in kritično oceniti dejavnost sindikata pri planiranju, saj smo že v obdobju dokumentov za naslednje srednjeročno plansko obdobje. Sindikat čakata na tem področju še ve-

liko dela in odgovornosti, da ti dokumenti ne bodo sprejeti brez predhodne razprave delavcev in mimo njihovih interesov.

Socialna politika in zaščita članstva

Javna razprava bo potrdila tudi ugotovitev, da na področju socialne politike niso bili v vseh sredinah uresničeni sklepi VIII. kongresa.

Topli obrok med delom nudijo delavcem pretežno v večjih delovnih organizacijah, medtem ko se morajo delavci v marsikateri manjši delovni organizaciji še vedno zadovoljevati s hladno malico.

Napori za popolno ukinitev nočnega dela žensk niso bili uresničeni, čeprav se število delavk, ki delajo ponoči, zmanjšuje. Tudi v prihodnje si bomo morali prizadevati za ukinitve nočnega dela, kjer le-to ni nujno potrebno in kjer ukinitve ne bi povzročila večje materialne ali družbene škode.

Kljub vsem obsežnim in zahtevnim nalogam, ki stojijo pred članstvom sindikata, pa OOS ne bi smela zanemarjati tudi zaščitene naloge sindikata. Pritožbe pri občinskih organih sindikata v primerih, ko se delavcem kratene samoupravne pravice, ali iskanje finančne pomoči še ne pomenijo, da je teh kršitev več, jasno pa kažejo tudi na večjo osveščenost delavcev.

OOS so prve poklicane zagotoviti varstvo pravic svojih članov in jim v okviru svojih finančnih možnosti nuditi pomoč, kadar so delavci le-te nujno potrebni.

Opravljen delo — osnova za naprej

Ceprav je začetek javne razprave o kongresnih dokumentih sovpadal z letnimi dopusti, so v marsikateri OOS že organizirali razpravo in tudi sprejeli stališča do teh dokumentov. Na sestanku predsednikov OOS v avgustu je bil obrazložen tudi akcijski program aktivnosti OOS in organov zveze sindikatov v pripravi na kongres. Delegati občinske organizacije zveze sindikatov za IX. kongres ZSS in VIII. kongres ZSJ se bodo aktivno vključili v razprave, ki bodo potakela v OOS, še zlasti pa bodo aktivni pri razpravah v svojih OOS.

Javna razprava je že dala nekaj pomembnih ugotovitev in spoznanj, kaj je bilo v dosedanjem delu dobrega ali pomanjkljivega in kaj je treba še storiti, da bi izboljšali našo sindikalno dejavnost.

JOŽE LESKOVŠEK

Našim šoferjem v premislek

Stanje prometne varnosti se prav gotovo manifestira v številu prometnih nesreč. Še posebej nas prizadenejo tiste, ko je kdo izgubil življenje ali bil ranjen.

Lani je samo v Sloveniji v prometnih nesrečah izgubilo življenje 680 ljudi, v zadnjih petih letih več kot 3000 mrtvih, kar v primerjavi pomeni, da je izumrlo eno srednje veliko slovensko mesto.

Prav gotovo bi morale te številke pri vseh udeležencih v prometu spodbuditi razmišljanje o zmanjšanju krvnega davka na naših cestah. Vsi mrtvi prav gotovo kličejo nas, da bi po večji budnosti in previdnosti, da bi po svojih močeh prispevali k večji prometni varnosti na naših cestah.

Kot vzroki prometnih nesreč s smrtjo ali telesnimi poškodbami zasledimo, da je največ prometnih nesreč zaradi neprimerne hitrosti, izsiljevanja prednosti, nepravilnega prehitevanja, vožnje pod vplivom alkohola itd. Seveda so ti vzroki že tudi posledica drugih vzrokov: predvsem psihološkega faktorja, prometnega udeleženca, neustreznega tehničnega stanja cest in cestnih objektov ter neustreznega tehničnega stanja vozil. Vendar s tem ne iščimo opravičila drugje. Človek

je sposoben in zato mora usmeriti vse svoje psihofizične sile k takemu načinu vožnje, ki bo človeka kot subjektivnega faktorja prometnih nesreč varovala kljub morebitni neprimerni cesti za današnji gosti promet.

Značilno je tudi, da se okrog 60—70 % vseh prometnih nesreč zgodi v naselju. Razlaga je sicer preprosta: gost, mešan promet s hitrimi spremembami situacij. Vendar, spet je človek tisti, ki se s svojimi inteligentnimi sposobnostmi lahko zoperstavi pogostim nevarnostim, če svojo vožnjo prilagodi vsem razmeram tako, da vozilo in situacije vselej obvlada. Prav gotovo bo s povečano previdnostjo in pravočasnim predvidevanjem, kaj lahko storijo drugi, marsikdaj ohranil kakšno življenje — mogoče celo svojega.

Posebej velja poudriti, da je v prometnih nesrečah izgubilo življenje tudi precej otrok. Zaskrbljujoče stanje nalaga družbi celotno odgovornost, da ne bi največjega krvnega davka plačevala prav naša najmlajša generacija. Za otroke najbolj nevarni meseci so prav gotovo pred vrati. Avgust, julij, junij in september so meseci, v katerih so otroci največkrat udeleženci v prometnih nesrečah. Sicer pa o tem kdaj drugič.

DROBNE NOVICE

TOZD NIZKE GRADNJE: Pri obračunu OD za mesec september 1978 bodo vsem zaposlenim odtegnili enodnevni osebni dohodek za odpravo posledic po neruri in toči v mariborski občini.

TOZD GE JESENICE: Za nadaljnjo gradnjo počitniških stanovanj v Kranjski gori bodo Jeseničani potrebovali dodatno zemljišče, zato je delavski svet TOZD sklenil, da se odkupi 9000 kv. metrov zemljišča v vrednosti ca. 1,7 milijona din.

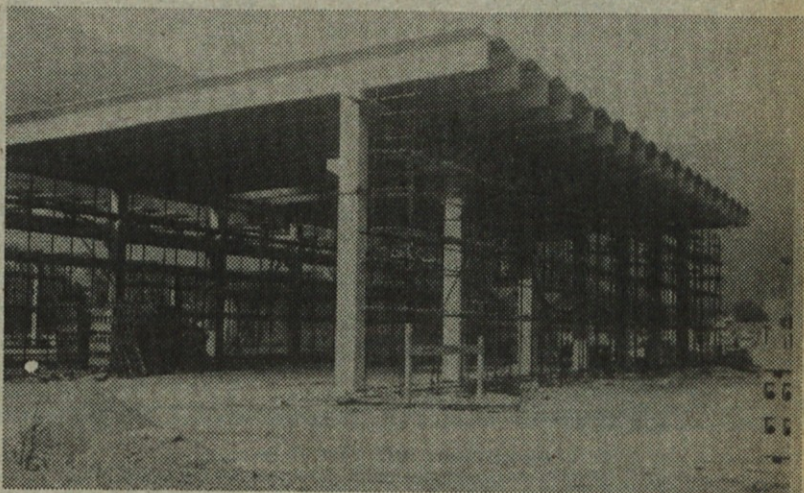
TOZD LIO ŠK. LOKA: V mesecu septembru naj bi organizirali izlet za upokojece tega obrata. Med izletom si bodo ogledali tudi eno izmed tovarn lesne industrije.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNE SLUŽBE: Gradisovci na skupnih službah se vneto pripravljajo na letne športne igre, saj so organizatorji letih. Če bo organizacija potekala tako odlično, kot v Ptuj u lani, bomo lahko zares zadovoljni.

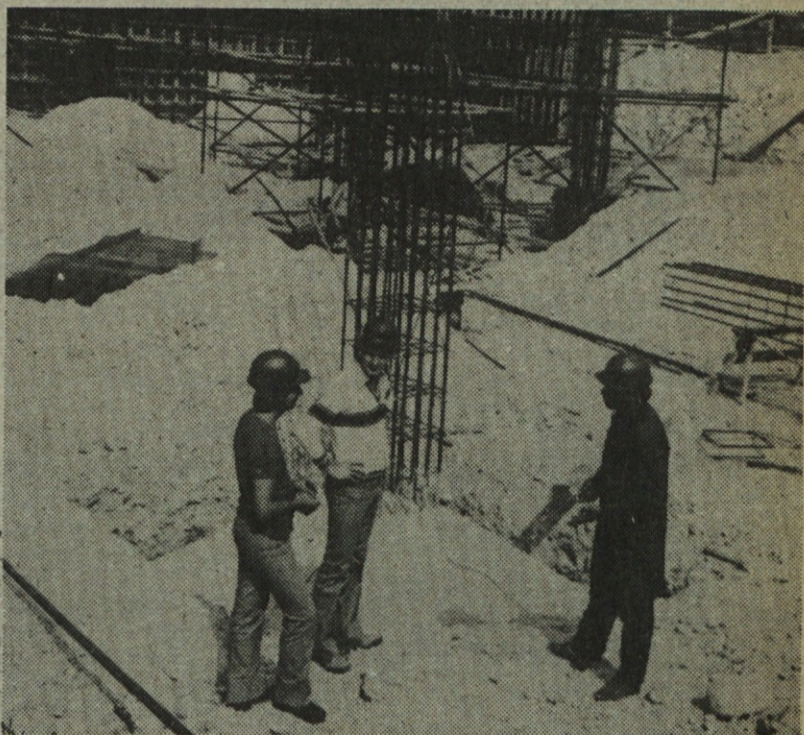
JESENIŠKE RAZGLEDNICE

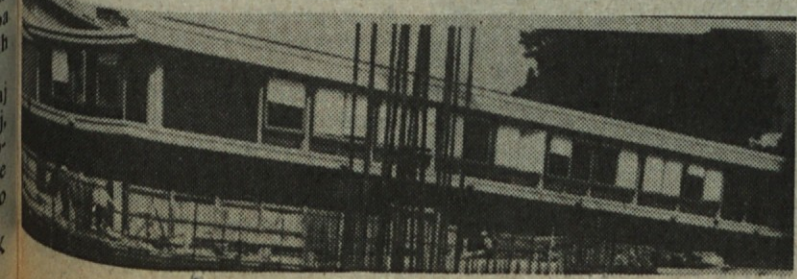
Na gradbišču TIK v Kobaridu: delovodja Božo Čad, vodja gradbišča Marjan Zupan, nadzorni organ ing. Jože Lemut

Ogradnje novega tesarskega obrata TOZD GE Jesenice

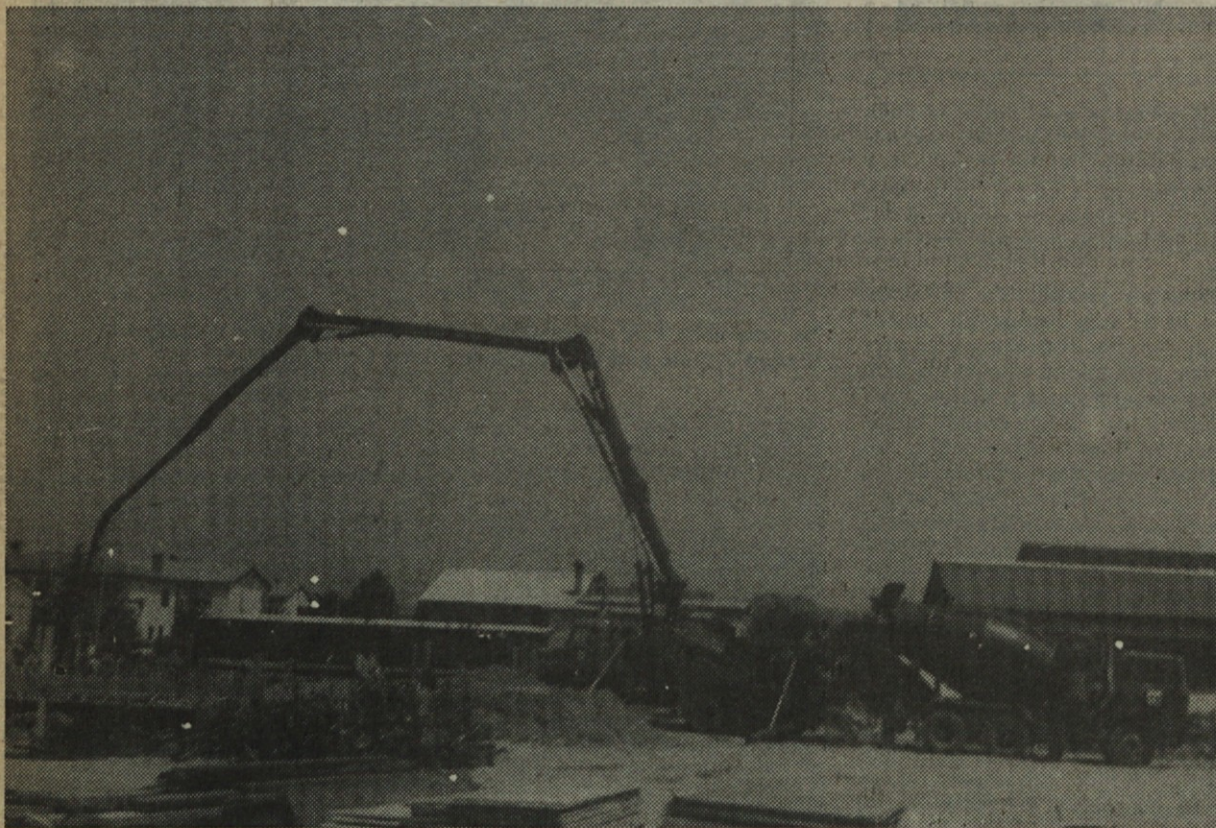
Bojni posvet vodstva na gradbišču blagovnice v Tolminu. Z leve: Jani Tomažin, gradbeni tehnik, ing. Stane Beguš — vodja objekta in Mladen Knežević — delovodja

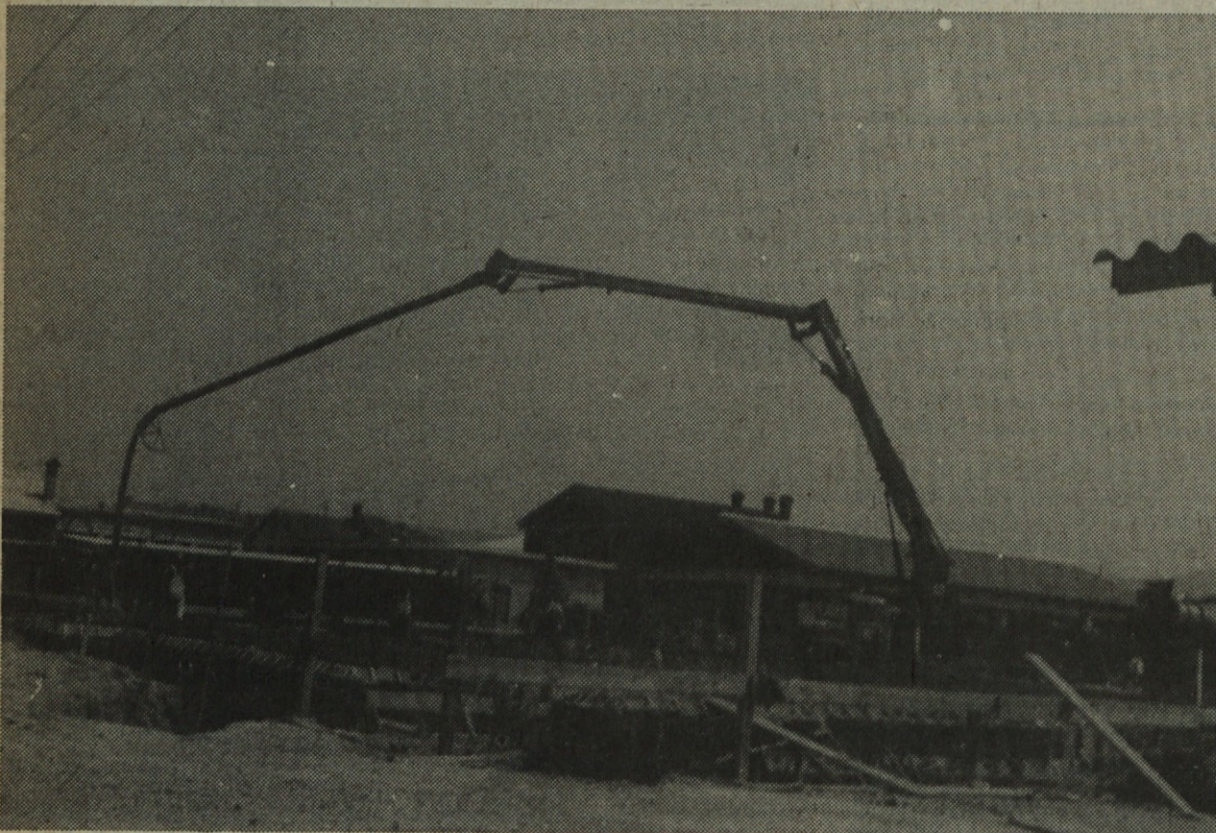
Nova poslovna stavba v Kopru

Koprčani — Gradisovci smo eni tistih, ki še vedno nimamo urejenih poslovnih prostorov. Trenutno se je križa še povedala, saj smo morali del starih prostorov porušiti in preseliti zaradi gradnje novega cestnega priključka v Kopru. Hkrati z rušitvijo starih (malce prepozno) smo začeli graditi nove prostore za upravo. Projekt zanj je izdelal naš projektivni biro v Ljubljani. Izdelali so istočasno tudi načrt delavnic, ki bodo stale v neposredni bližini. Trenutno jih še ne delamo, ker so pač poslovni prostori važnejši, v kratkem pa bomo začeli tudi s to gradnjo. Vsi upamo, da se bomo v nove prostore vselili še pred novim letom.

ALBIN VEHAR

Poleg nove »uprave« bodo zgrajene tudi nove delavnice

Prvo ploščo smo že zabetonirali in upamo, da bomo do novega leta v novi stavbi

Drobne novice iz Celja

Delavski svet TOZD GE Celje je sprejel predlog, d za izvedbo solidarnostne akcije zbiranja sredstev za delno kritje stroškov samskega doma prispeva vsak član kolektiva sredstva od ustvarjenega dela za organizirano delo v treh, štirih prostih sobotah. Razpravo o predlogu bodo zaključili v sredini oktobra.

Jubilejne nagrade delavcev za 10, 20, 30 let delovne dobe in petdeseter šestdesetletnikom bodo v Celju podelili v novem samskem domu na Hudinji.

Na zadnjem sestanku delavskega sveta v Celju so razdelili 15 posojil za individualno gradnjo ali nakup stanovanj ter razdelili 4 stanovanja in 2 garsonjeri svojim delavcem.

Drobne novice iz Maribora

— Gradbišče mostu Kopno-Otok Krk so si delavci GE Maribor ogledali v začetku oktobra. Tehnični kader je imel tako priložnost videti veliko in zahtevno delo, ki ga izvaja Hidroelektra iz Zagreba.

— 25. in 26. oktobra bo v Mariboru 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Na ta dogodek se je Maribor pripravil že pred časom. Glavna kongresna dvorana bo v kinu Union, delo štirih komisij pa bo potekalo v obeh dvoranih na VEKŠ, dvorani doma družbenih organizacij ter kino gledališču. V Mariboru pričakujejo okoli 800 gostov, od tega 460 delegatov. Ves čas kongresa bo Maribor seveda primerno okrašen. Številni letaki in svetlobni napis »Pozdrav kongresu« na piramidi bodo dali mestu svečan videz, prebivalci obdravskega mesta pa bodo pristrčno sprejeli goste iz vse Slovenije.

— Gradis ponovno v Rušah: Po krajšem premoru smo začeli v Rušah ponovno z gradnjo večje hale ter nekaj manjših objektov. Do sedaj smo za tovarno dušika postavili že precej objektov pa tudi nekaj stanovanjskih hiš in stolpičev.

Planiranje mehanizacije

Je to humoreska?

Na vsakem velikem gradbišču je med drugim potrebno natančno napraviti plane mehanizacije vsaj za teden dni vnaprej, sicer se ti lahko zgodi, da je ne dobiš in moraš nanjo čakati skoraj kot na GOLFE iz Sarajeva. Skratka, red mora biti, ne pa anarhija.

Ker sem po naravi precej ubogljiv in rad verjamem ljudem, sem seveda naiven. Natančno sem v četrtek planiral, kaj bom počel prihodnji teden: v ponedeljek od 6. do 8. ure bomo z buldožerjem premaknili hrib na vogalu objekta, da bomo tako pripravili obvozno cesto za dovoz betona do velikega temelja. Napišem v formular: TG 90 od 6. do 8. ure.

Potrebujem tudi kompresor, da razbijemo vrh pilotov, na katere pričnemo takoj pripravljati naslednje temelje. Popoldne planiram še bomag 212, ki mora dokončno zbiti planum na drugem koncu objekta. V torek imam zmenjeno s cestnim podjetjem, da pridejo izmeriti modul elastičnosti...

V torek bomo delali to, v sredo ono in tako je nastal plan za ves teden. Zadovoljen sam s seboj, ker sem opravil zoprn naloge, sem se odpravil do delovodje, da sva napravila še nekatere manjše korekcije, nato pa sem plan odnesel tovarišu iz SPO. Ker ga ni bilo v pisarni, sem mu ga pustil na mizi in obtežil s poslovnikom 32-a, za vsak primer, da ga ne odnese (plana namreč).

Petek je hitro minil, ker gremo že od dveh domov in tako sem v ponedeljek bil pripravljen, da po lepem vikendu dvignem storilnost v Gradisu s pomočjo svojega pravočasno pripravljenega plana. Saj sem vendar »organizator proizvodnje«!

Z delovodjem greva na kraj dogodkov, delavci so že tam. TG 90 osamljen počiva, strojnika ni nikjer. Ker ga tudi ob pol sedmih še ni bilo, postanem nestrpen. Na živce mi gre celo glasno zabijanje pilotov naših iz Kopra. Kje vraga so se vzeli tako zgodaj!

Poiščem strojnega referenta iz SPO in protestiram, ker TG 90 še stoji.

»Kaj se razburjaš, strojnik bo ob osmih tu!«

»Kako ob osmih, saj je delovni čas od šestih! Naši delavci čakajo na ta buldožer!«

»Že, že,« odmahne z roko, »ampak mi v ponedeljek začnemo ob osmih!«

»Od kdaj pa to?« še vedno sitnari in upam, da vendarle narobe slišim.

»Tako je vedno bilo in tako tudi bo!«

Odgovor me tako trdno spusti na realna tla, da pozabim zapreti usta, reči pa ravno tako ne morem več ničesar. Le na one iz Kopra pomislim, kako da ne morejo dati miru tako zgodaj.

Na hitro izračunam škodo, ki me je zadel. Šest delavcev trenutno

nima kaj početi, pomnožim to z dvema urama krat vrednost ure... lepa številka. Beton je naročen za ob 8. uri, avtomešalec bo kmalu tu, mi pa se hriba še nismo dotaknili. Lepa reč!

Kmalu mi delovodja javi, da je kompresor pokvarjen, ker je baje v soboto delala dežurna ekipa ne da bi strojnik za to kaj vedel. Kako se kompresorju streže pa ni imel nobeden pojma. Rezervnega kompresorja ni. »Štirje železokrivci so na razpolago,« pomislim, ker vem, da zanje ni drugega dela kot vezanje armature v temelju nad piloti, ti pa so še nedotaknjeni. Delovodja bere moje misli in samo kima. Živela storilnost.

Ob osmih pripelje beton in šofer nam grozi s stojnino, ker ne more k temelju. Neprijetnost rešimo tako, da beton odstopimo delovodji na sosednjem objektu. Beton visoke marke bo porabil za podbeton. Smo vsaj beton rešili in ekonomičnost ne bo preveč trpela.

Pred malico mi ponudijo bager z dvokubično žlico. Tam, kjer bi moral kopati, je moral prenehati ker ni dovolj kamionov za odvoz. En šofer je moral na obvezni zdravniški pregled, na enem je defekt na gumi, tretji kamion je moral na tehnični pregled, četrti pa ne sme na cesto, ker mu je odpovedal desni smerokaz. Bager je torej na razpolago, saj tudi privatnih šoferjev danes ni. Če pa bodo prišli, mi bodo bager spet vzeli...

Odklonim ponudbo in prosim le za kompresor. Pe še kruško bi rad, da bi šla spet po beton. Tisti temelj moramo na vsak način zabetonirati. Po planu. Ob dvanajstih zvem, da nameravajo zamenjati bomag 212 z nekim drugim valjarjem.

»Zakaj pa to?«

»Ker je ta hitrejši in ga rabimo na drugem gradbišču,« zvem od predstavnika SPO.

»Ne pride v poštev,« odvrnem, »ali lahko dobim še zraven bomag 90?«

»Ne, ker ni planiran,« odvrne, ko vrže pogled na moj plan, zamenjave pa ne omenja več, ker ga že morilsko gledam.

»Kje pa je hruška z mojim betonom?« sikam skozi zobe.

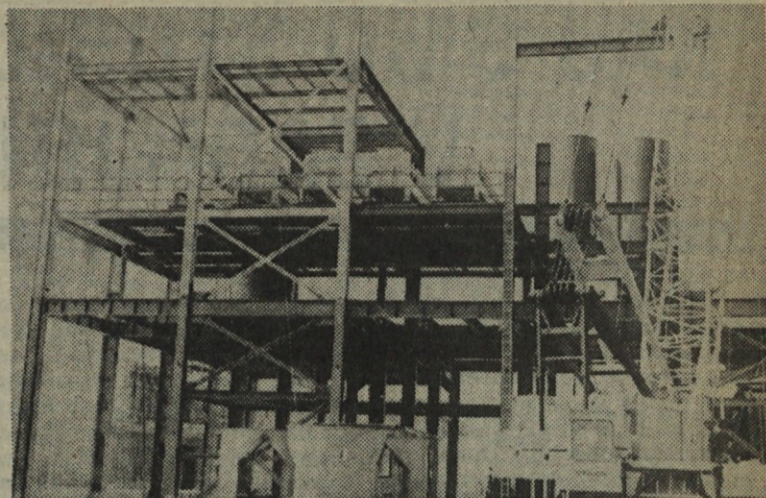
»Peljala je Celjanom, ker...«

Pojasnila nisem slišal do konca, ker sem planil iz sobe na svež zrak. Če hoče operativce dočakati upokojitev, mora varčevati z živci. Zdaj pa imam šele 18 dopusta, torej mi še veliko manjka...

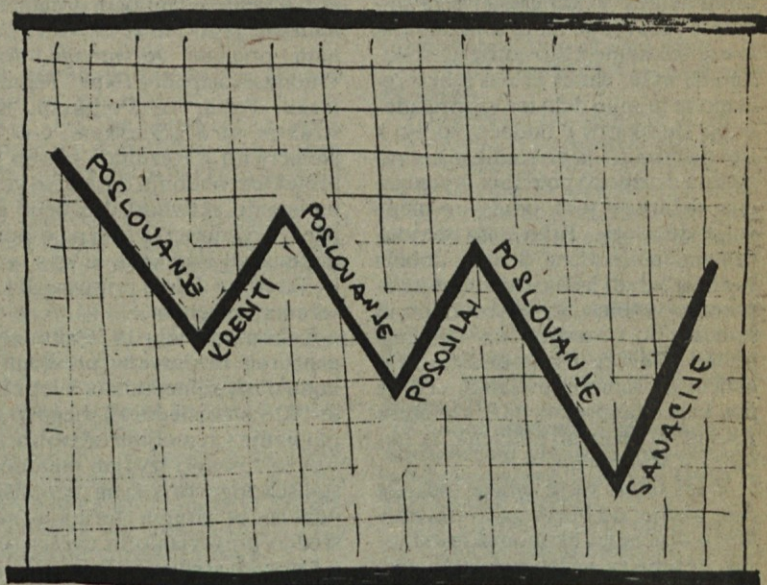
Mimogrede: temelja v ponedeljek nismo zabetonirali ker je zmanjkalo cementa, planirana cisterna pa ni prišla.

Že razmišljam o rebalansu plana za torek. Kje je še petek! Kako moram imeti ravno jaz tako smolo, da mi zaupajo veliko gradbišče, ki zahteva stroje? Pa kaj! Saj si vendar organizator proizvodnje, pripravi delo, planiraj, planiraj...

VLADO ČAČ

Kljub zraven omenjenim peripetijam se v Ormožu že kažejo skeleti prvih objektov za sladkorno tovarno

Grafikon poslovanja

Ah ta mehanizacija

Povabili so me na sestanek tehničnih pomočnikov direktorjev TOZD in udeležba je bila polnoštevna. Sejo je vodil tehnični direktor inž. Petelin in njegov pomočnik tovariš Zorko.

Začeli so z žerjavi — potrebe so večje kot pa razpoložljive kapacitete. 48 žerjavov vseh velikosti je premalo. Izposojujemo si jih tudi pri drugih organizacijah. Razprava je bila dokaj burna. Poslušajmo:

»Kdaj boš sprostil žerjav?«

»Takoj po novem letu.«

»Kaj pa žerjav v Tolminu?«

»Ta je polno zaseden.«

»Nujno potrebujem žerjav v Kranju.«

»Nemogoče!«

»Moramo ga imeti in to v 10 dneh!«

»Ti, Andrej, nič ne rabiš?«

»Hvala bogu, ne.«

Žerjavi so polno izkoriščeni. Tako je žerjav Pohorč 344 v avgustu opravil v 25 delovnih dneh 247 obratovalnih ur, žerjav richier v 30 delovnih dneh 302 obratovalni uri.

Kaj pa žerjav richier 47605, ki je delal le sedem dni in napravil le 61 obratovalnih ur? Analizirali so vsak primer posebej. Planiran je novi žerjav pohorč 36, Pohorč 40, dobavni roki avgust, oktober in februar 1979.

Tako je tekla razprava od stroja do stroja. »Kdo rabi GD4 in GD2?«

»Nihče. Dobro, gremo dalje.«

»Betnarna, Celjani, vaše želje...«

»To niso želje, to so potrebe!« pravi inž. Cvikel.

»No, inž. Krunič?«

»Pri nas teče v redu.«

»Ali si napravil pisarno za strojnika?«

»Da. Ravne, buldožer bo prost. Dalje...«

Pregledali so mesečne plane in prav je tako. Ko bi le vsi tako delali.

Železo, armatura, kapacitet je dovolj, pa tudi železa. Dobili smo večja naročila, pa bo treba bolj planirati, kajti le tako bo lahko železokrivnica izpolnila svoje naloge.

L. C.

KAJ SMO STORILI V GRADBENIŠTVU V ZADNJIH ŠTIRIH LETIH

Konec septembra je bila v Murski soboti skupščina republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev. Na njej so prikazali gradbeništvo na vseh področjih dela in analizirali problem, ki še stojijo pred nami v naslednjem obdobju. Danes vam predstavljamo le del aktivnosti našega sindikata v zadnjih štirih letih uspehe — na področju razvoja samoupravnih odnosov in organizacijskih sprememb.

Kdor je pazljivo prebral osnutek dokumentov 9. kongresa zveze sindikatov Slovenije ter predlog statuta zveze sindikatov Slovenije je spoznal, da naše, danes za nas lahko rečemo že minulo delo ter vsa prizadevanja sindikatov v bodoče, vodijo k istemu cilju — da bo sindikat kot razredna družbeno politična organizacija delavcev tudi odsev resnične volje delavcev. Tako naša samoupravna socialistična družba dobiva vse bolj in bolj lastno družbeno ekonomsko vsebino, ki se svobodno in samostojno razvija na podlagi pobud delavcev in zakonitosti socialističnega samoupravljanja. To je pot, ki je bila sprejeta na 8. kongresu ZKS in bo ponovno potrjena 26. oktobra v Mariboru.

V tej smeri so se gibale tudi vse naše akcije: od borbe za uveljavitev novih družbeno ekonomskih odnosov, teženj za večjo produktivnost dela do nenehne skrbi za boljše delovne in življenske pogoje zaposlenih delavcev. Vse te akcije so pripomogle, da je gradbeništvo danes organizirano, tehnično opremljeno

in sposobno izvajati najzahtevnejše objekte. Bogate strokovne izkušnje gradbenih delavcev in razne intelektualne usluge naših strokovnjakov tako doma kot v tujini so dokaz, da lahko slovensko gradbeništvo vzporedno koraka z delavci iz mnogih najbolj razvitih držav. Svetu smo že dokazali, da ni dober delavec in organizator samo Amerikanec, Francoz ali Nemec, temveč, da tudi mi znamo kvalitetno in lepo graditi, programirati, projektirati in opremljati objekte od mnogih drugih, ki so nam bili pred leti še za vzor. To so nam priznale že mnoge države vzhoda in zapada, (Npr. Tehniki v Iraku, Pionir na Poljskem, Konstruktor na Madžarskem, Gradis v Nemčiji itd.). Rezultati, ki smo jih v preteklem obdobju dosegli so vezani na bogato aktivnost družbeno političnih organizacij, zlasti pa osnovnih organizacij sindikata, ki so s svojim konkretnim delom pripomogli k doseženim uspehom.

Tako smo v letu 1976 aktivno organizirali razprave o predlogu zakona o združenem delu, v letu 1977 in 1978 pa zasledovali njegovo uveljavljanje v temeljnih organizacijah. Ves ta čas smo izvajali metodo, da stališča dogovorjena na republiškem odboru in drugih forumih neposredno preverjamo in uveljavljamo v delovnih sredinah. Tako smo med drugim pripravili in dobro organizirali dve okrogli mizi v letu 1976. V letu 1977 in 1978 pa smo se vključili v akcijo 130 RS ZSS, ker je bilo 12 OZD iz dejavnosti gradbeništva. V

vseh teh organizacijah smo trikrat opravljali razgovore in posvete z delavci, pri čemer smo to razširili tudi na druge OZD gradbeništva posamezne regije. V teh razpravah je aktivno sodelovalo preko 2200 sindikalnih delavcev.

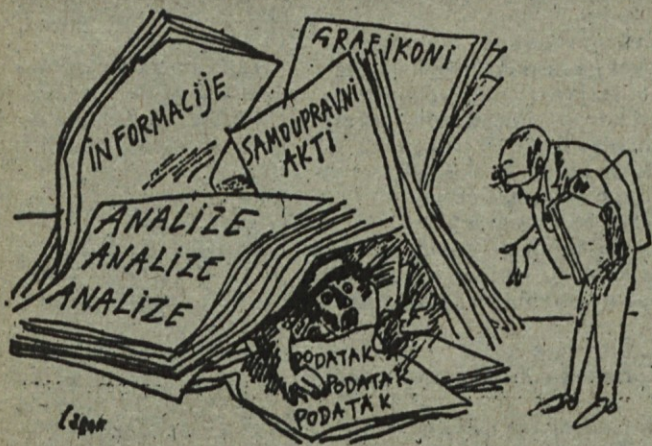
Ob zaključku javne razprave o osnutku zakona o združenem delu smo izdelali obsežno analizo samoupravne organiziranosti in stanja v gradbeništvu, kar je spremljalo vrsta pokazateljev ter smo razgrnili mnogo pomanjkljivosti — na področju samoupravne organiziranosti, samoupravnega odločanja in pri delu osnovnih organizacij sindikata. Prav tako smo stalno popularizirali dobre ideje, prijeme in uspešne rešitve posameznikov kot posameznih delovnih organizacij. Ugotavljamo, da v svojih programih posameznih delovnih teles, nismo bili dovolj energično usmerjeni v dolgoročno reševanje posamezne problematike, temveč smo se pretežno ukvarjali z reševanjem tekočih zadev. Sindikat gradbenih delavcev Slovenije z vsemi osnovnimi organizacijami sindikata je bil glavni iniciator in pogonska sila mnogih konkretnih akcij, ki smo jih skozi vso obdobje uspešno izvajali... Seveda se pri našem delu še vse preveč pojavljajo preživeli odnosi, neustrezna samoupravna organiziranost, prepočasne spremembe na področju uveljavljanja dohodkovnih odnosov itd. Razprave kongresnih gradivih, ki so bile posredovane pred osnovne organizacije, so zahtevale ponovno temeljito analizo.

Ob našem delu smo se srečevali tudi z različnimi odkritji in prikritimi situacijami, ki so povzročile tudi resnejše konfliktna stanja in celo prekinitve dela. Vzroke za tako stanje v nekaterih kolektivih, smo videli predvsem v nerazrešenju vprašanj kot so: neustrezna samoupravna organiziranost, samo formalne možnosti samoupravnih struktur, težki pogoji dela, nedodelani sistem nagrajevanja po delu, pogoji prehrane in bivanja, neenotne rešitve terenskega dodatka, zaposlovanje obrtnikov iz drugih republik itd. Vsi ti problemi se v različnih oblikah prikritih ali neprikritih nasprotij nabirajo. ato bo novi izvršni odbor moral takoj pristopiti k reševanju teh problemov. Predhodne formalne razprave o posameznih problemih dostikrat niso dosegle svojega cilja, saj delavci niso bili dobro s problematiko seznanjeni, sprejemali so akte, ki jih niso razumeli ali so bili celo narobe informirani. V vseh teh kriznih situacijah se je pokazalo, da je glavni problem v slabem izvajanju zakona o združe-

nem delu in v formalnem pristopu k sprejemanju posameznih aktov, ki naj bi v formalnem pristopu k sprejemanju posameznih aktov, ki naj bi zgolj zadostili potrebe posameznih zunanjih forumov, ne pa rešili dejanske probleme medsebojnih dohodkovnih odnosov in dejanskega nagrajevanja po delu in rezultatih dela.

Ugotavljamo, da v samoupravnih aktih TOZD skoraj v nobenem primeru nismo srečali norm o razreševanju konfliktnih situacij v taki ali drugačni obliki, da poglavje o samoupravnem odločanju v statutih samoupranih sporazumov o združevanju dela delavcev v TOZD nimajo vgrajenega mehanizma odzivnosti na opozorila, zahteve in predloge delavcev, ki jih le-ti izražajo na zborih delovnih ljudi, v samoupravnih delovnih skupinah, v sindikalnih skupinah in drugih oblikah. Vse to pomeni, da je tako preventivno kot kurativno razreševanje zelo težavno, obarvano z eksperimenti in neustreznosti metod dela ter ima razsežitev problematike težje posledice. V republiškem odboru smo sicer razpravljali, nismo pa posebej analizirali spomladanskih konfliktnih situacij in prekinitve dela, niti politično ocenili vzrokov razsežnosti in posledic, kakor se tudi nismo dovolj postavili na stran sindikalnih organizacij in delavcev, ki so na tak način izražali problematiko. Zgolj z zbiranjem podatkov in njihovo statistično urejevanje v Centru republiškega sveta za samoupravno sporazumevanje ne zadostuje ker so podatki publicirani z velikim časovnim odmikom od dohodka. Zato predlagamo, da se poda kvalitetna razprava in da e tudi na kongresu slovenskih sindikatov sprejme enoten dogovor za obnašanje sindikatov v preprečevanju in razreševanju konfliktnih situacij.

Zakon o združenem delu je dal izredne nove možnosti povezovanja delavcev, združevanja dela in sredstev t. j. različnih integracijskih procesov. Ugotovitev je, da v gradbeništvu nismo izkoristili vseh danih novih možnosti, temveč smo v integracijskih procesih več ali manj nadaljevali prejšnje klasične načine združevanja. Zaradi tega imamo le dva registrirana gradbena SOZD, ki predstavljata določeno napredek v organiziranju slovenskega gradbeništva, to je IMOS in GIPOSS, medtem, ko je združevanje v SOZD zasavskih gradbincev, GAST in ostalih zastarelo in ne najde svojega — programskega izraza, kakor tudi pripravljenosti posameznih organizacij za resnično sodelovanje.

Sklepi samoupravnih organov O Sklepi samoupravnih organov O sklepi samoupravnih

TOZD Nizke gradnje Maribor

SKLEPI

5. seje DSS TOZD Nizke gradnje Maribor, ki je bila v torek, dne 12. 9. 1978 v sejni sobi uprave TOZD Nizke gradnje Maribor, Lavričeva ul. 3.

1. DS razpisuje referendum za dne 21. 9. 1978 za sprejem: — Samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela Gozdno in lesno gospodarstvo GLG Bled — Samoupravni sporazum o združevanju v poslovno skupnost Euroturist.

Referendum vodi stalna volilna komisija v sestavi: Zemljč Mirko, Bošak Erika in Draksler Marija, ki imenuje volilne odbore po gradbiščih.

2. DS sprejme v nespremenjenem besedilu samoupravni sporazum o ustanovitvi medobčinske skupnosti za zaposlovanje in samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske skupnosti za zaposlovanje. Za podpisnika sporazumov se določi direktor TOZD Boltežar Hvastija, dipl. ing.

3. Sprejme se samoupravni sporazum o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju delavcev na območju občine Maribor.

Za podpisnika se določi direktor TOZD Boltežar Hvastija, dipl. ing.

4. Od 1. 9. 1978 dalje odobri DS naslednje spremembe za uporabo lastnih osebnih vozil v službene namene in sicer:

— na novo se odobri: Roškar Franc, dipl. ing. 800 200 1.000 Ratej Štefan 500 — 500 Završki Jože 600 — 600

— zniža se max. mes. kilomet.: Mernik 400 400 Frideriku — 400 400

— zviša se Vesel Ludviku 800 200 1.000

— ukinja se uporaba os. vozil v službene namene:

Pukšič Milanu, gr. ing. Skribe Mirku, gr. ing.

potne naloge za gradbišča naročajo vodje gradbišč, za upravo vodje služb. Isti tudi potrdijo prevožene kilometre. Potni nalogi za uporabo os. avtomobilov se naročajo v tajništvo TOZD v naprej.

5. Delavski svet imenuje popisne komisije za izvedbo inventure po stanju pred 30. 9. 1978 in kontinuirano popisno stanje do 31. 12. 1978. Sestava komisij za posamezna popisna inventurna področja je priloga zapisniku.

6. V okviru podjetja pristopamo k samoupravnemu sporazumu o skupnosti Borštnikovega srečanja.

7. DS potrdi nabavo osnovnih sredstev po naslednjem vrstnem redu:

1. 1 kom. merilna garnitura

3x220/380 V v vrednosti 23.220 din

2. 1 kom. poltovorni avtomobil s podaljšano kabino TAM 2000 v vrednosti 101.995 din

3. 64 kom. električnih radiatorjev v vrednosti 96.000 din

4. disketi in dodatna oprema za računalnik v vrednosti 370.000 din

5. 1 kom. viličar

Točka 4. in 5. se realizirata v letu 1978 s pomočjo odprodaje predvidenih lastnih osnovnih sredstev in možnost pridobitve blagov. kreditov.

8. DS odobri nakup stanovanjske hiše na Pobrežju v vrednosti 1.800.000 din.

DS pooblašča direktorja, da skupaj s še enim delavcem TOZD izvrši ogled stavbe in ugotovi primernost nakupa. O namenu uporabe bo delavski svet naknadno odločil.

9. Prične se postopek za sprejem sprememb pravilnika o splošni ljudski obrambi. DS imenuje delovno telo za pripravo tega pravilnika v sestavi: Zemljč Mirko, Jež Andrej in Ciringar Ivan.

10. Spremeni se 6. sklep DS z dne 27. 7. 1978 ter se zaradi zvišanja cene prehrane na gradbišču Brestanica določijo polne dnevnice do 15. 9. 1978, od 16. 9. dalje pa 70 % dnevnice.

11. Delavcem, ki delajo na gradbiščih v času, ko ni organizirana prehrana, se izplačajo polne znižane dnevnice v višini 123 din, z veljavnostjo od 16. 9. 1978 dalje.

12. DS je razpravljal o predlogu sklepa skupščine Poslovnega združenja kovinsko predelovalne in nekovinske industrije ter premogovnikov Ljubljana z dne 28. 6. 1978 ter soglasno sprejel sklep, da preneha veljati s 30. 6. 1978 pogodba o poslovnem združenju v tem združenju, ki so jo sklenile in podpisale članice dne 5. 12. 1972, dopolnjena z aneksom z dne 6. 5. 1975.

Dobiček ustvarjen v poslovanju s članicami v znesku 22.343.408,85 din se po merilih iz 33. člena pogodbe razdeli med članice združenja.

S prenehanjem veljavnosti pogodbe o poslovnem združenju se članicam, v skladu z določili 29. člena pogodbe vrne tudi ustanovni delež po 1.000 din.

13. DS sprejme sklep o podpisu samoupravnega sporazuma o postopku za uresničevanje pravic do zadolževanja v tujini v letu 1978 v besedilu, ki ga je določila skupščina Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino na 6. seji dne 30. 6. 1978.

14. TOZD Nizke gradnje pooblašča Roškar Franc, dipl. ing. kot odgovornega delavca za opravljanje strokovnih nalog s področja varstva pri delu oz. za zagotavljanje izpolnjevanja varstvenih ukrepov in normativov.

V okviru tega pooblastila za varstvo pri delu tov. Roškar Franc, dipl. ing. prepove delo na delovnem mestu, za katero ugotovi, da zaradi opustitve varstvenih ukrepov in

normativov neposredno ogroža življenje in zdravje delavcev.

15. Pri obračunu OD za mesec september 1978 se vsem zaposlenim

odtegne enodnevni osebni dohodek za odpravo posledic po neurju in toči v mariborski občini.

Predsednik DS: IVO KRŠTINC, l. r.

TOZD Biro za projektiranje Ljubljana

SKLEPI

7. seje DS TOZD Biro za projektiranje Ljubljana, ki je bila 11. 9. 1978 ob 11.30 v prostorih Biroja, Kersnikova 10

1. Samoupravni sporazum o razporejanju delavcev na delo in o nagrajevanju v delovni enoti za izgradnjo mostu preko reke Tigris — Amara II. — Irak (Spremembe in dopolnitve) je obrazložil tov. predsednik.

Ker DS na predložene spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma ni imel pripomb, jih je soglasno sprejel.

2. Samoupravni sporazum o združenju v Euroturist — poslovno skupnost za izgradnjo objektov za tržišče je obrazložil tov. predsednik.

DS sklene: razpiše se referendum za sprejem Samoupravnega sporazuma o združevanju v Euroturist — poslovno skupnost za izgradnjo objektov za tržišče.

Glasovanje se opravi 20. 9. 1978. DS imenuje komisijo za izvedbo referenduma tov. Ljudmilo Zupančič namesto tov. Jožeta Čoha, ki je na sluzenju vojaškega roka.

3. Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD «GLG» (Združeno gozdno in lesno gospodarstvo) Bled je obrazložil tov. predsednik.

DS sklene: razpiše se referendum za sprejem sprememb in dopolnitev Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD GLG Bled.

Glasovanje se opravi 20. 9. 1978. Na ZDS, 18. 9. 1978 pa bomo sprejemali:

— predlog Samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med DS SS GLG in članicami,

— predlog sprememb III. poglavja Samoupravnega sporazuma o temeljih plana srednjeročnega razvoja za obdobje 1976—80.

4. Predosnutek Samoupravnega sporazuma o združitvi v poslovno skupnost GAST, o.o. Ljubljana je obrazložil tov. predsednik.

Delavski svet sprejme sklep: na predloženi predosnutek Samoupravnega sporazuma DS nima pripomb.

5. Ustanovitev konzorcija in predstavnitva v Iraku

DS smatra, da je članstvo našega podjetja v Konzorciju oz. predstavnitvo v Iraku potrebno, zato soglašajo k pričetku postopka DS podjetja za pristop k Samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi Konzorcija.

6. Samoupravni sporazum o na-

činu in pogojih izvajanja investicijskih del v tujini

Zaradi odsotnosti večine članov DS TOZD je omenjeni Samoupravni sporazum bil šele na sedanjem dnevnem redu.

Med tem časom pa je DS podjetja na 5. seji 24. 8. 1978 Samoupravni sporazum že sprejel.

Kljub temu pa je DS TOZD predlog za omenjeni Samoupravni sporazum ocenil in soglašal z njim.

7. TEHNO-IMPEX — poslovno združenje

Po razpravi DS sprejme sklep:

Pogodba o poslovnem združevanju v Poslovno združenje kovinsko predelovalne in nekovinske industrije ter premogovnikov Ljubljana, ki so jo sklenile in podpisale članice dne 5. 12. 1972, dopolnjena z aneksom z dne 6. 5. 1975 preneha veljati s 30. 6. 1978 v smislu veljavnih predpisov Zakona o združenem delu, ker se morajo poslovna združenja reorganizirati v Poslovne skupnosti.

8. Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev DSSS in TOZD GIP Gradiš

GIP Gradiš — Delovna komisija za dohodkovne odnose je poslala tudi naši TOZD v predhodno razpravo omenjeni samoupravni sporazum, na katerega je potrebno poslati pripombe, predloge, vprašanja in dopolnitve.

Omenjeni samoupravni sporazum je potrebno detalneje proučiti in vse eventuelne pripombe bodo obravnavane na prihodnji seji DS TOZD.

9. DS TOZD je vzel na znanje Stališča 4. seje zbora združenega dela Skupščine mesta Ljubljane v zvezi z uresničevanjem planov ob obravnavi polletnih rezultatov gospodarjenja v organizacijah združenega dela.

10. Samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja letališke mreže v SR Sloveniji za obdobje 1976—80

Skupščina občine Ljubljana-Center — izvršni svet nam je ponovno poslala v sprejem omenjeni samoupravni sporazum.

DS po daljši razpravi sklene, da ne pristopimo k omenjenemu samoupravnemu sporazumu.

11. Razno

— DS odobri službeno potovanje ing. Špendal Andreju in ing. Šarec Janezu v Wiesbaden v času od 30. 8.—1. 9. 1978 — Tovarn. hranil Kolinska.

— DS odobri uporabo in odškodnino za uporabo oseb. vozila službene namene v letu 1978 i sicer v višini:

— ing. Ahačič Vital do 1500 kr

Sklepi samoupravnih organov • Sklepi sa

- Elihan Drago do 1500 km
- **Delavski domovi in ambulanta**
Stroške preventivne naše ambulante in stroške vzdrževanja delavskih domov v letu 1978 krijemo iz sredstev sklada skupne porabe.

Poslovna stavba

- DS soglasno sklene, da plačamo GIP Gradis — TOZD GE Ljubljana-okolica, Kvedrova 10 za nakup dela poslovnih prostorov v stanovanjski soseski MS-12/1 Nove Jarše 5.500.000,00 din po aneksu k kupoprodajni pogodbi z dne 12. 1. 1978 in sicer:

- 4.420.500,00 din iz naslova kupnine, ki smo jo dobili od prodaje poslovnih prostorov v Kersnikovi 10 od Beogradske banke — Temeljne banke Ljubljana

- 1.079.500,00 din iz prostega dela sredstev poslovnega sklada Biroja za investicije.

DS je zadolžil tov. direktorja, da pripravi do naslednje seje DS podrobno poročilo o gradnji, financiranju in kritju stroškov opreme za novo poslovno stavbo Biroja.

Jubilanti

Po pravilniku o osebnih prejemkih iz sredstev sklada skupne porabe (čl. 18) prejmeta jubilejno nagrado

- Ljuba Tome 2.278,50 din
- Osvin Novak 1.822,80 din

Strokovna ekskurzija

DS sklene, da organiziramo strokovno ekskurzijo v drugi polovici septembra ali v oktobru. Stroške v višini 83.000,00 din krijemo iz sredstev sklada skupne porabe. (predvidoma v Carigrad).

Nakup osebnih vozil

DS sklene, da kupimo dva osebna avtomobila (Renault 4 ali Zastava 101) zaradi vse večjih potreb po službenih vozilih v Biroju.

DS je proučil dopis Gradis — skupne službe v zvezi z delovanjem delavskih kontrol in omenjeni dopis odstopil predsedniku delavske kontrole TOZD.

Seja je bila zaključena ob 14.30.

Predsednik DS:

Milan Arnež
dipl. ing. arh.

Zapisnikar:

Ljudmila Zupančič

NE Krško

SKLEPI

s sestanka sodelujočih TOZD pri gradnji NE Krško, ki je bil dne 19. 9. 1978 v Krškem.

Udeleženci:

TOZD LJUBLJANA:

- Štefan Mesarič, dipl. ing.

- tov. Klepec

- tov. Divjak Dušan

TOZD MARIBOR:

- Franc Gačnik, dipl. ing.

- tov. Kranjc Miro

TOZD SPO:

- tov. Vinko Brglez

- Stane Fidler, dipl. ing.

TOZD ŽELJEZOKRIVNICA:

- Janez Kohne, dipl. ing.

SKUPNE SLUŽBE:

- Alfred Petelin, dipl. ing.

- tov. Iko Ravnikar

- tov. Lojze Cepuš

- tov. Avgust Žibert

KOORD. NE KRŠKO:

- Franc Kositer, dipl. ing.

- Janez Nučič, dipl. ing.

Navzoči so obravnavali točke dnevnega reda, navedene v vabilu, in sprejeli sledeče sklepe:

1. Vsi dogovori glede novih del na projektu NE Krško naj potekajo preko koordinacije. To se nanaša tudi na dela iz investitorjevega obsega del. TOZD Ljubljana vztraja na sporazumno dogovorjenem razmerju del 55 % : 45 % med TOZD Maribor in Ljubljana. Sedaj realizirana proizvodnja je v razmerju 61 : 39 %, v korist TOZD Maribor.

Na investitorjevem obsegu del TOZD Ljubljana že izvaja dela na skladišču in delavnicah, pogodba za dela na ograji je že v podpisu, ponudbena dela za vratarnico, vodovodno hišico in razvod tehnološke vode, pa je pripravljena odstopiti TOZD Maribor, v kolikor so cene za njega sprejemljive.

2. Poračun za 1. 1977 še ni napravljen, ker pripravljen zapisnik o pregledu realizacije za 1. 1977 še ni odobren s strani investitorja, medtem ko je procent za indirektnne stroške že ugotovljen. Tov. Žibert in tov. Libenškova bosta pripravila takoj interni poračun. Z investitorjem uredi GFS služba.

3. Glede avansa je napravljen sporazum, ki je v podpisu pri investitorju, in je bil predhodno z njim tudi usklajen.

4. Za drobni inventar predlagamo, da je osnova za vračilo indirektnih stroškov komisijska ocenitev tega materiala ob zaključku del, oziroma odkupu, ki smo ga dolžni izvršiti po Aneksu — 1.

Za cevni in podporni material pa je osnova za vračilo indirektnih stroškov neodpisana knjižna vrednost. Uredi GFS služba.

5. Dir. Ravnikar poda poročilo glede obresti. Stališče prisotnih je še vedno enako kot na prejšnjih sestankih, da se investitorja toži.

6. Koordinacija pripravi predlog faktorja za režijske ure, skupaj s komercialno službo, zaradi razčlenbe faktorja za celotno podjetje in pošlje zahtevo na investitorja.

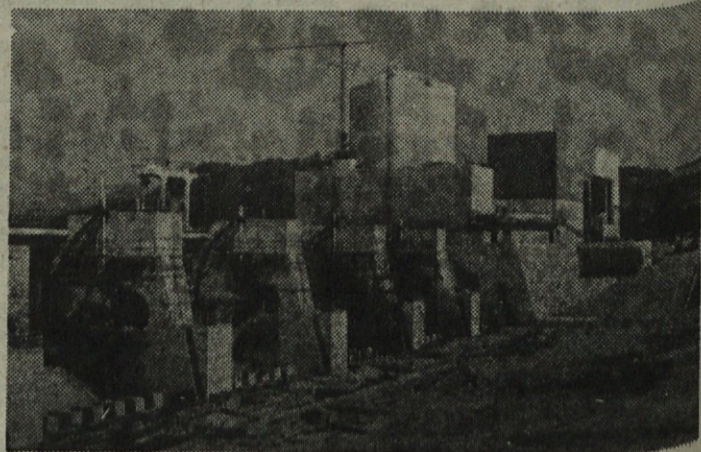
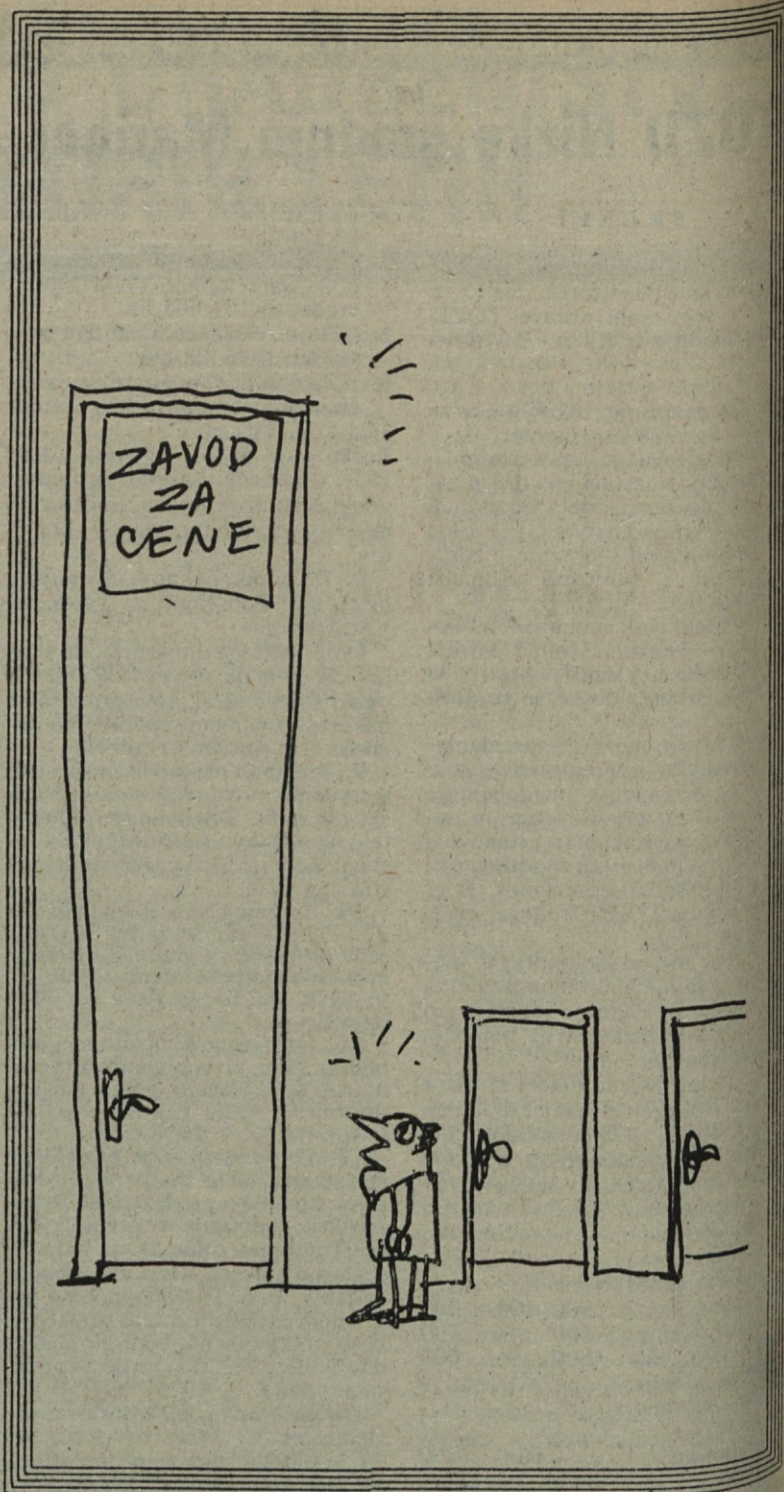
7. Tov. Žibert poda poročilo o manjkah, ki se v glavnem vlečejo še od začetka gradnje, ker tedaj še ni bil definiran pravilnik o materialnem poslovanju. Uredi GFS služba.

8. Urediti je takoj skladiščno — materialno poslovanje, kot je to že predlagala komisija glavnega direktorja, v zapisniku z dne 28. 10. 1977.

9. Napravi se razdelilnik indirektnih stroškov za uvoženo železo. TOZD, ki želijo, da se jim ta sredstva nakažejo na njihove žiro račune kot realizacija, morajo istočasno takoj isto vsoto vrniti na interno banko.

Zapisal:

J. Nučič, dipl. ing.

Zdaj pa gredo gradbena dela zares h koncu

MI, MLADI V GRADISU

Mladi v borbi s problemi zaposlovanja in nastanitve

Ali bo v načrtih in programih za stanovanjsko izgradnjo vsake TOZD v bodoče namensko izdvojena sredstva za gradnjo garsonjer ali malih stanovanj za reševanje problemov mladih delavcev, samcev in mladih zakonskih parov? Ali bo honorarno delo zmanjšano na minimum, da bi se lahko tako odprlo več delovnih mest za mlade kadre?

Odgovor na ta in mnoga druga vprašanja je v veliki meri odvisen tudi od pripravljenosti mladine, da se s temi

problemi spopade organizirano in dobro pripravljeno.

Zgoraj smo omenili samo dva izmed velikih problemov, oziroma konkretnih nalog, ki si jih je mladinska organizacija postavila v tezah desetega kongresa ZSMJ. Delo in stanovanje sta danes prav gotovo dva največje problema mlade generacije, lahko pa bi jih v velikem delu rešili tako, če bi se dosledno držali dogovorjene politike, začrtane v kupu resolucij, stališč, govorov in dogovorov, zaključkov, samou-

pravnih sporazumov in zakonov.

V zvezi socialistične mladine Jugoslavije so se lotili teh problemov na nov način, ki bo mogoče nekatere razočaral — mladina ne bo ničesar več zahtevala ampak si bo prizadevala, da se bodo problemi rešili. Razlika je torej v pristopu, v odgovornosti za reševanje problemov, ki jo sedaj mladina sama prevzema. Problemi zaposlovanja in nastanitve se ne morejo rešiti čez noč in tako tudi mladina na svojem kongresu ne bo nastopila s kakšnimi radikalnimi in revolucionarnimi zahtevami. Do sedaj je bilo takega načinam mišljenja in dela nekaj prisotnega in tudi danes je ponekod v razpravah še pristen. V imenu nekih velikih ciljev in trenutnih rešitev so se večkrat zavračali konkretni predlogi, zasnovani na široki družbeni akciji.

Za prividom neuresničljivih želja so ostajala razočaranja in brezvoljnost.

Danes je vsem bolj ali manj jasno, da mora vrniti reševanje takih velikih problemov postopno. Z njimi se je treba soočiti konkretno v vsaki sredini. Nobena stališča in načela za ta vprašanja niso več potrebna. Formirali smo sistem samoupravnega delegatskega odločanja na teh področjih in imamo zelo jasna stališča o nadaljnjih nalogah. Potrebna je torej akcija v osnovnih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, v komisijah za

stanovanjsko izgradnjo in delitev stanovanj, pri sprejemanju kadrovskih planov itd. Povsod tam ima mladina tudi svoje organizacije — aktivne in delegate. In tu je pot.

Problemov in slabosti v politiki zaposlovanja in delitvi stanovanj je veliko. Stanovanjska izgradnja zaozstaja. Planiranje kadrov v delovnih organizacijah praviloma ne gre dlje kot 5 ali 6 let vnaprej. »Nove administracije« je vse več. Natečaji za nova delovna mesta v veliki meri obidejo dogovorjene principe, pa se izza uradnih kriterijev večkrat pririjejo neuradni, tiho dogovorjeni pogoji. Honorarno delo je iz leta v leto večje, vprašanje upokojitve pa se rešuje »kako gde«.

Mladina pa sedaj misli, da niso potrebna samo naštevanja slabosti ampak konkretne akcije za reševanje problemov in tudi sama se smatra odgovorna za njihovo reševanje. V tezah je navedeno, da si bo mladinska organizacija prizadevala za večji družbeni vpliv in skrb za mlade podnajemnike, za afirmacijo prakse reševanja stanovanjskih vprašanj učencev, študentov ...

Prav gotovo sta mladim poznana cilj in pot do cilja. Potrebno je torej usposobiti mladino za to pot do kruha in stanovanja, ki ga imenujemo — delegatsko samoupravno dogovarjanje. Na kongresu ZSMJ bo o tem prav gotovo dosti govora.

D. D.

Pred kongresom jugoslovanske mladine

Priprave za deseti kongres mladine Jugoslavije, ki so se pričele že konec lanskega leta, so pri kraju. Javna razprava o kongresnih tezah je že zajela večji del milijonskega članstva ZSMJ. Te dni bodo mladini predstavili tudi spremembe in dopolnitve njihovega Statuta. Volitve za občinske konference in delegate za kongres bodo končane te dni.

Deseti kongres ZSMJ bo decembra letos. To bo kongres kongresnih odločitev, saj so okvirni predlogi s prejšnjega kongresa v praksi pokazali, da so bili pravilno zastavljeni. Vendar je vsemu temu navkljub potrebno še marsikaj storiti. Pričakuje se, da bodo mladi o vsem tem odločno spregovorili na kongresnih tribunah. Sicer je pa že razprava o tezah pokazala, da se mladi ne bodo preveč ustavljali na pohvalah, čeprav bi tudi za te imeli razlog. Mladi imajo prav v teh razpravah ostre pripombe na vodstvo svojih organov, da preveč forumsko delajo in predelujejo raznorazne materiale in

programe, namesto, da bi se posvetili konkretnemu delu v mladinskih organizacijah. V svojih razpravah mladi kažejo tudi na probleme okoli zaposlovanja, izobraževanja in v delitvi stanovanj.

Med obema kongresoma so bili doseženi lepi rezultati dela mladine, predvsem na idejno političnem in organizacijskem področju. Skozi različne oblike marksističnega izobraževanja je v tem obdobju 400.000 mladih slušateljev. V Jugoslaviji je danes več kot 35.000 osnovnih organizacij ZSM in prav toliko aktivov. Vsi ti zajemajo približno 4 milijone članov. V vrstah komunistov je vsak tretji mladinec, v Zvezo komunistov pa je bilo v obdobju med obema kongresoma sprejetih 500.000 mladincev. V delegatskih skupščinah deluje danes dvakrat več mladih kot pa je bilo tega v prejšnjem obdobju. Vse te številke potrjujejo, kar je bilo rečeno na 11. kongresu ZKJ — da je mladina danes pripravljena in sposobna ravno-

pravno se vključiti v vse tokove samoupravnega odločanja in vodenj

Da bi se to ozračje in entuziazem spremenila v akcijo, je neobhodno potrebno odpraviti že odkrite slabosti in prav gotovo bo prav to osnovna tema desetega kongresa ZSMJ.

Bistvo in izhodna točka vseh problemov je v pomanjkanju konkretne akcije v osnovni organizaciji in seveda tudi v organih navzgor. Delo aktivna pogosto potrjuje tisto nesmiselno delitev na »mladinske in nemladinske« zadeve in tako se mladim prepušča kultura, šport, urejanje zelenic in druge manifestacije, »odrasli« — partijska organizacija in sindikat pa se ukvarjajo s konkretnim življenjskimi vprašanji. Vendar je pot od mladinskih zahtev do njihove realizacije jasno začrtana z delegatskim sistemom. To pomeni skupno aktivnost — preko delegatov — z družbenopolitičnim in družbenim organizacijam in to na vseh področjih.

Prav ukvarjanje s perifernimi problemi je vzrok, da je še danes izven mladinske organizacije 2 milijona mladincev in mladink. Torej je ena glavnih nalog kongresa pripraviti sklepe za kasnejšo akcijo za čim večjo masovnost mladinske organizacije. Največji potenciali so v mladini z vasi, (začudo) na fakultetah i kar izredno preseneča — med mladimi komunisti, ki po sprejemu v Zl skoraj praviloma »pozablajo« n svoje naloge v mladinski organizaciji, kar je vsekakor nedopustno.

Na kongresu bo veliko besed usposabljanju mladih delegatov z delo v delegaciji, ta »šola« pa ne b zaobšla tudi mnoga vodstva.

Na desetem kongresu mladine kakšnih revolucionarnih sklepov prav gotovo ne bo in tudi niso potrebne. Bo pa prav gotovo mnogo novega v jasnih nalogah, saj je zrllost, priznana mladini na enajstem kongresu ZKJ, prav gotovo vzpodbuda in tudi obveza.

DUŠAN DAKOVI

Družbena prehrana tokrat drugače

Družbena prehrana dobiva v našem vsakodnevem življenju mnogo širši pomen, kot izgleda na prvi pogled, saj si pod tem pojmom običajno zamišljamo le delavske menze iz še ne tako oddaljene preteklosti, ko je bilo edino tu možno, po sorazmerno nizki ceni dobiti malico, kosilo ali kak drug obrok hrane.

V skladu s temi ugotovitvami, zaključki in priporočili Republiškega sekretariata za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrabeno industrijo, Gospodarska zbornica SR Slovenije, Zveze sindikatov Slovenije, družbenopolitičnih Skupnosti in družbenopolitičnih organizacij si SOZD HP — Združena podjetja živilske industrije v sodelovanju s SOZD GHT, Laška tovarna hladilnikov, Centralnem zavodu za napredek gospodinjstva, Zavodom za zdravstveno varstvo, Ljubljana in ITEO-jim utira nove poti v reševanju problema družbene prehrane. Prvi korak bo napravila HP Kolinška z izgradnjo centralnega obrata za pripravo hrane, ki bo služil tudi kot model drugim podobnim objektom v Sloveniji.

Sedanje in bodoče potrebe po družbeni prehrani, sodobna spoznanja in tehnološke možnosti priprave večjega števila obrokov v centralnem obratu, potrjujejo pravilnost odločitve glede izgradnje centralizirane kuhinje z veliko zmogljivostjo. Bodoča tovarna namerava nuditi

potrošnikom celodnevno oskrbo, to je zajtrke, malico, kosila in večerje; seveda se bodo posamezni porabniki lahko odločali le za določene obroke. Obroki bodo topli, za te je predvidena kapaciteta 80.000 in hladni, katerih bo po programu izdelanih okrog 74.000. Razen gotovih jedi je predvidena še proizvodnja polpripravljenih jedi za gostinstva in obrate družbene prehrane, ki imajo dobro opremljene kuhinje in bodo še vnaprej sami pripravljali hrano.

KAKŠNA BO PROIZVODNJA HRANE V NOVI TOVARNI

Pripravljanje obrokov bo potekalo v moderno zgrajeni in opremljeni kuhinji centralne priprave hrane. Tu bodo postavljeni le avtomati z zmogljivostjo več tisoč obrokov na uro, bodisi da so to kuhalni avtomati pod pritiskom ali brez, avtomati za pečenje, cvrtje, pečenje na žaru. V teh avtomatih kjer je priprava jedi programirana, uporabljene surovine ne izgubijo nič na hranilni in fiziološki vrednosti.

Jedila v centralni pripravi so prilagojena po prehrabnih vrednostih, sestavljena glede na potrebe in zahtevnost dela ali starost, tako v delovnih organizacijah kakor tudi v vrtcih, šolah in domovih.

Včasih pa imamo kar piknik »po domače«

PRODAJNI ASORTIMAN

Dnevno bo na razpolago več toplih menujev, en hladni menu, solatni krožnik, sendviči, hladni in topli napitki.

Upamo, da nam bodo naši tehnologi bodisi za toplo ali hladno kuhinjo postregli vmes tudi s kakšno specialiteto, tako da bo jedilnik bolj pester.

Tovarna bo oskrbovala menze še s sestavinami kot so: kruh, napitki, jogurti in podobnim, ki niso proizvodni del programa, a le dopolnjujejo posamezne obroke tako, da decentraliziranim kuhinjam ne bo treba dodatno skrbeti za nabavo, temveč se bodo lahko povezali le z enim dobaviteljem hrane.

PREVOZ HRANE

Vsak dan bomo tako odpeljali iz naše centralne priprave hrane več 10.000 obrokov do lačnih ust na področju z radijem do 30 km. V ta namen bomo potrebovali primerna vozila za dostavo toplih, ohlajenih in globoko zmrznjenih obrokov.

Jedila bomo tako lahko dostavljali ves dan enakomerno in ne bo časovnih konic.

Zagotavljamo tudi, da ne bo možno naložiti nobenega dostavnega vozila, dokler ne bo izvršene potrebne kontrole analize v lastnih laboratorijih, razen tega pa se bodo analize opravljale tudi po nalogu sanitarnih organov, da bi tako zagotovili higiensko ustreznost vseh naših izdelkov.

UREDITEV DECENTRALIZIRANIH KUHINJ IN RAZDELJEVALNIC

Kupci v delovnih kolektivih, šolah in domovih za starejše občane ne bodo potrebovali kompletno opremljenih kuhinj. Danes so znane v državah, kjer je sistem družbene prehrane že sodobno razvit, štiri različice decentraliziranih kuhinj:

— decentralizirana kuhinja za

oskrbo toplih jedi (razdeljevalna kuhinja),

— decentralizirana kuhinja (oskrbo ohlajenih jedi (kuhinja mešanega tipa),

— decentralizirana kuhinja (oskrbo globoko zmrznjenih jedi (kuhinja mešanega tipa) in

— decentralizirana kuhinja kombinirano oskrbo, v kateri segrevajo hladne in globoko zmrznjene obroke ter pripravljajo jedi kot do polnila obrokom.

V teh decentraliziranih kuhinjah zmrzovalno omaro za shranjevanje jedil in enega ali več avtomatov za ogrevanje jedi do temperature uživanja.

Tako dosežemo tudi končno temperaturo priprave jedi za segrevanje. Pri tem se jedi ne razkuha, ohranjen je naravni videz in okus sveže pripravljenih jedil.

Instalacijski stroški so zaradi tega pri kupcu precej manjši, zmanjšani pa se tudi režijski stroški v decentralizirani kuhinji.

Potrebne avtomate za ogrevanje kot tudi hladilnike ali pa zmrzovalne omare si bodo kupci priskrbeli sami.

Lahko pa se pred rekonstrukcijo adaptacijo ali novogradnjo posvetijo tudi z našimi strokovnjaki, bodo ustrezno svetovali.

Na teh delilnih mestih bodo mreže rabili vse potrebne naprave opremo za izdajo jedi od jedilnih pribora, namiznih prtov, pladnikov ipd.

Dosedanji manjši obrati družbene prehrane si ne morejo privoščiti velikih izdatkov pri izbiri, preskusi in kontroli surovin polgotovih in gotovih izdelkov kot si jih lahko v dobrem obratu centralne priprave. Obroki pa so še vedno ceneni in ustrezni vsem.

Nihče seveda ne misli, da bodo vsi zmeraj jedli le tako pripravljene gotove jedi ter da bi vso dnevno oskrbo zamenjali z gotovimi jedmi centralne priprave.

Našim delavcem v delovnih organizacijah ter ostarelim hočemo pomagati, zato jim bomo nudili kombiniran sistem gotovih jedi v upoštevanju prehranskih navad okusa potrošnikov.

— decentralizirana kuhinja za

IZ „NAŠE VOJSKE“

STRELIŠTE

Jubilejno X. srečanje gradbincev Jugoslavije

ODRARJI GRADISA PRVI

V skupnem sestavku Slovenije šele četrta v športnem delu in prva v proizvodnem tekmovanju

Na Ohridu je bilo od 5. do 8. oktobra jubilejno X. srečanje gradbincev Jugoslavije, na katerem sta za reprezentanco Slovenije nastopili tudi dve Gradisovi ekipi in sicer v proizvodnem delu odrarjev in med športniki pingpongašice.

V proizvodnem delu smo imeli tokrat več uspeha, tako v posameznih panogah, kot tudi v skupnem delu. Naši odrarji so se odlično odrezali, izvedli svojo nalogo najhitreje in tudi točno ter tako zasedli prvo mesto. Tudi ostale ekipe iz Slovenije v proizvodnem delu so imele precej uspeha, saj so bili železo-krivci Stavbenika tudi prvi, medtem ko so zidarji Tehnike iz Škofje Loke in tesarji iz Grosupljega zasedli solidno tretje mesto, kar je bilo dovolj, da je v skupnem seštevku v proizvodnem delu tekmovanja Slovenija osvojila prvo mesto s 24 točkami pred Makedonijo 21 in Srbijo 18 točk.

V športnem delu smo bili tokrat manj uspešni. Še celo več. Nikoli še tako slabi, saj smo osvojili kar tri 4. mesta in celo eno 5. mesto (pingpongaši Elektre, ki so pred odhodom zagotavljali, da imajo tudi brez reprezentanta Klingerja enakovredno ekipo). Zanimivo je tudi to, da v športnem delu ekipa Slovenije ni osvojila niti enega prvega mesta.

Naša dekleta Katica Žvikart, Nežka Kramarič in Erika Bošak so se zares srčno borila in le zaradi slabše razlike v točkah so pristale na 4. mestu. Pravo smolo so imele v srečanju z ekipo Betona iz Skopja, kjer jim je manjkalo en sam poen do

končne zmage in osvojitve drugega mesta. Toda priznati jim je treba, da je tudi četrto mesto lep uspeh za prvi nastop na zveznih igrah.

Tudi sicer je bilo na vseh tekmah pravo športno vzdušje in ob nekaterih kvalitetnih igrah so uživali tudi številni obiskovalci. Predvsem v malem nogometu in odbojki so bili prikazane zares kvalitetne igre. S tem so športniki gradbincev dokazali, da se nivo in kvaliteta vsako leto dvigujeta in bosta vsak čas presegla tudi rekreativne okvire. Zato že razmišljajo, da bi šli gradbinci v še večjo masovnost, da bi se vse več delovnih ljudi ukvarjalo s športom in rekreacijo. Vse to pa v domačem okolju, tako da bi bila ta množičnost dosežena s kar minimalnimi sredstvi. To pa je razlog, da na prihodnjem srečanju gradbincev verjetno ne bo več športnega dela, temveč samo še proizvodna tekmovanja.

Organizator GP Trudbenik je vložil precej naporov, da so se gosti in tekmovalci počutili prijetno v zares enkratnem okolju. Tudi kratki izleti do cerkve Sv. Naume in Prepsanskega jezera so samo še popestrili prijetno počutje, tako da so se vsi udeleženci lahko vrnili domov z lepimi vtisi. Če ne po rezultatih pa vsaj po lepotah Ohrida in njegovih kulturnozgodovinskih znamenitostih. Po slovesnem zaključku, na katerem so najboljšim podelili zaslužene pokale in priznanja, so se gradbinci poslovili z željo: na svidenje na XI. srečanju.

Rezultati po panogah:

Mali nogomet: 1. Dalmacijace-

ment (H), 4. Ingrad (SI); **odbojka moški:** 1. Rad (Sr), 2. Salonit (SI); **ženske:** 1. Pelagonija (M), 2. Ingrad (SI). **Namizni tenis, moški:** 1. Industrogradnja (H), 5. Elektra (SI); **ženske:** 1. Banat (Sr), 4. Gradis (SI).

Streljanje, moški: 1. Unioninvest (Bih), 2. Salonit (SI); **ženske:** 1. Unioninvest (Bih), 2. Pionir (SI).

Šah: 1. Unioninvest (Bih), 2. Ingrad (SI).

Kegljanje: 1. Pelagonija (M), 4. Ingrad (SI).

Končni vrstni red ekip:

	TOČK
1. SR Bosna in Hercegovina	42
2. SR Makedonija	42
3. SR Srbija	41
4. SR Slovenija	41
5. SR Hrvatska	36
6. SR Črna gora	11

V proizvodnem tekmovanju pa je bil končni vrstni red:

	točk
1. SR Slovenija	23
2. SR Makedonija	21
3. SR Srbija	18
4. SR Bosna in Hercegovina	13
5. SR Črna gora	12
6. SR Hrvatska	8

Skupni zmagovalci X. srečanja gradbincev Jugoslavije je postala ekipa Makedonije, ki je zaradi neudeležbe slovenskih predstavnikov v disciplini splošnega ljudskega odpora osvojila točko več od ekipe Slovenije in Srbije, ki sta si razdelili drugo in tretje mesto.

mk

NAGRADNA KRIŽANKA V DANAŠNJI ŠTEVILKI

Med tiste, ki bodo poslali izpolnjeno križanko do 25. oktobra 1978, bomo razdelili naslednje nagrade:

1. nagrada 300 din
2. nagrada 200 din
3. nagrada 100 din

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite na naslov: Uredništvo Gradisovega vestnika, GIP GRADIS Ljubljana, Šmartinska 134-a, 61000 Ljubljana.

Rešitev nagradne križanke iz prejšnje številke:

VODORAVNO: amerikanec, detonacija, Maribor, ter, kamikaze, rk, aragon, late, dota, nakovalo, om, Igor, analist, bsk, verz, ac, tnt, potepanje, Abesinec, Rn, in ora, krovci, silai, skat, ljadov, Aca, aos, bob, Cl, torzo, ia, as, ps, ba, izo, kravi, opart, ta, kol, ito, dovtip, llano, kov, oleat, ptice, gradnje, eden, Ptuj, um, losi, Ira, šilo, tk, ra, Alah, aa.

Izžrebani so bili naslednji naši delavci:

1. nagrada 300 din: OO ZSMS Projektivni biro Maribor

2. nagrada 200 DIN: Kočevar Marica, KO Maribor, Maribor

3. nagrada 100 din: Jese-novec Tone, Delovna skupnost Ljubljana.

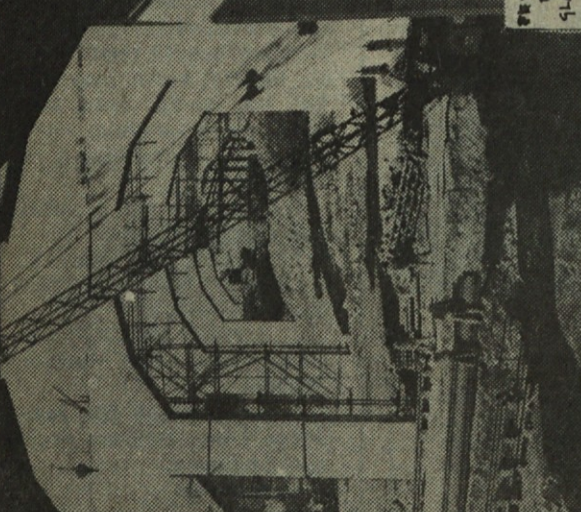
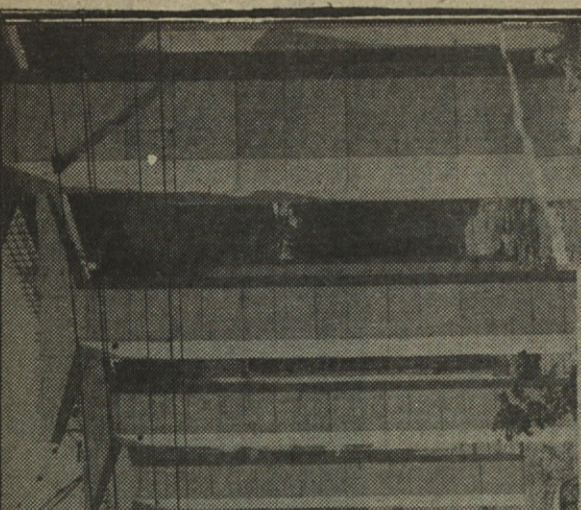
Čestitamo!

Odrarji Knežević Kantarevič in Muharenović

GRADISOV VESTNIK izdaja organizacija združenega dela gradbeno industrijskega podjetja Gradis v Ljubljani. Izdaja mesečno v 9000 izvodih. Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Mario Herbec, Franjo Štromajer, Ivanka Pogačnik, Vinko Damjan, Stefan Žemva, Vinko Koletar in Nada Muminović. Glavni in odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tehnični urednik: Matija Krnc. Tiska: Tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Naslov uredništva: GIP Gradis Ljubljana, Šmartinska 134 a.

NAGRADNA KRIŽANKA

																			
IT. MESTO PRI BOLOGNI	OSVAJATA LEC	BELGIJSKI DRAHAT. (MAURICE)	TOGORJE V GRŠKI POK. TES.	VSI LJUDJE ROJENI ISTEGA L.	DANSKI OTOK	PRVKA POD GLASSE	GRŠKI BOG	JONKAČE ZEN. IME	GRŠKI BOG	OTAT (NAŠA PISAVA)	NEDELJAN NOST	NOSTER LOVNIŠKI	ŽEN. ME V TOREI	STERA ZUDENI	ČAS MI PTOU	ZMLANT			
STROKOV. NIJAZ ZA CHETENTE DELOY TEL.	GLAVA PRI KOLESU	ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB				
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VERSTA PESNIŠTV	TADDIO	SVLADBA V BALI - VETI SUTRE	DELATKA V TRIST TODEN	ANTIČNI PES.	MLADENČ IZ NABAB HABATE PRITVIL- NICA	POK. V ALAB.	OTROK	AT	ZADATEK K PODOB						
ZEHEJ. PLIN	RENIZ	EVROPSKA OTROČNA DRAŽAVA	ŽENSKI GLAS	VER															